

50%
BILJARD

Boka på www.simgolf.se
eller ring 079-0683738

50%
DART

50%
SHUFFLEBOARD

GALNA PRISER PÅ MOUNTAINBIKE

PASSA PÅ ATT KÖPA NY CYKEL

15-30%
RABATT PÅ ALLA MOUNTAINBIKES T.O.M. 28 MAJ

CYKEL GIGANTEN

JÄGERSRÖ BURLÖV CENTER NOVA LUND
CENTER SYD LÖDDEKÖPINGE HÄRLÖV KRISTIANSTAD

ÖRESUNDSJOURNAL
INFO EXPRESS

År 6 Nr.54, 23 MAJ-04 JUNI 2023, 28 SIDOR

www.infoexpress.se | www.infoexpres.dk

Kopplingen mellan allergier och nedstämdhet **S.20**

Kor - ett forntida miljöproblem? **S.27**

DS3 E-TENSE
100% ELEKTRISK

Förbrukning: 13,4 kWh/100 km.

DIN ÅTERFÖRSÄLJARE AV DS AUTOMOBILES I MALMÖ

HEDBERGS BIL

Hornyxegatan 16, Malmö.
Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER!

Att räkna 9 miljarder träd kan hjälpa till att kontrollera klimatkrediter och naturåterställning

Bild: Københavns Universitet - fra vores forskning (drone image).

KLIMAT Forskare från Köpenhamns universitet och NASA har utvecklat en metod som nyligen har kartlagt flera miljarder träd och deras koldioxidupptag i Afrika. Metoden kan användas i framtiden för att följa om köp av klimatkrediter har en positiv effekt på antalet träd och om naturrestaureringen fungerar.

Att köpa undantag för utsläpp av CO2 tilltar många företag världen över. De så kallade klimatkrediterna tillåter ett företag att släppa ut en mängd CO2 mot att det neutraliseras på annat håll i form av till exempel ett planterat träd eller ett träd som inte fällt.

Men med världens miljarder träd är det minst sagt svårt att hålla koll på hur många träd som tillkommer och hur många som försvinner. Men nu har forskare från institutionen för geovetenskap och naturförvaltning och institutionen för datavetenskap, i samarbete med den amerikanska rymdorganisationen NASA, upfunnit en metod som gör det möjligt att räkna antalet träd på enorma landområden och räkna ut hur mycket kol som är bundet i varje enskilt träd.

Resultatet har precis publicerats i den vetenskapliga tidskriften Nature. Med metoden räknade de till 9,9 miljarder träd och mätte även hur mycket kol träden lagrar i det torra Sahel-landområdet som går över Nordafrika från Atlanten till Indiska oceanen. Forskarna har undersökt en yta på totalt 10 miljoner kvadratkilometer.

Enligt professor Rasmus Fensholt, som varit en central del av forskningen, kan den nya metoden bli ett viktigt verktyg när företag och andra vill betala för sina

CO2-utsläpp, antingen i form av nya träd eller genom att betala bönder för att inte hugga ner träd på deras mark.

”Mycket tyder på att handeln med klimatkrediter bara kommer att bli mer och mer utbredd i framtiden – inte bara för jordens skogar, utan också för de miljarder träd som står utanför skogarna. Det är därför avgörande att vi kan följa om handeln med klimatkrediter speglar det faktiska antalet träd i naturen och därmed har en positiv klimatpåverkan. Och vi kommer med en lösning på det nu, säger han.

Pussel med 300 000 satellitbilder
I samarbete med NASA har forskarna fått tillgång till 300 000 satellitbilder av Sahelområdet i mycket hög upplösning, som de har granskat för att pussla ihop en mosaik av olika bilder som bäst visar antalet träd uppifrån. De använde sedan artificiell intelligens för att träna en av NASA:s superdatorer att känna igen till exempel ett akaciaträd på dess platta krona.

”Vår studie visar att tekniker för djupinlärning kan revolutionera den globala kartläggningen av träd och deras biomassa. Vårt artificiella neurala nätverk har lärt sig att extrahera komplexa mönster från stora mängder satellitbilder, vilket möjliggör mer exakt och effektiv identifiering av enskilda träd och efterföljande

uppskattning av deras biomassa”, säger professor Christian Igel från institutionen för datavetenskap och tillägger:

”Det har varit mycket jobb, då det inte får finnas några moln på bilderna, eftersom de täcker träden. Samtidigt får bilderna inte vara stora en tid på året då gräset är väldigt grönt, för då kan vi inte se träden uppifrån.”

Kartläggningen visar att Sahelområdet, som är ett av världens torraste områden utan att vara en bestämd öken, har nästan 10 miljarder träd som växer. Träden lagrar idag 840 000 000 ton kol enligt forskarnas mätningar, som bl.a. baseras på vikten av det enskilda trädet.

”Vi har genomfört mycket fältarbete där vi har vägt träd efter att de har fällt för att samla in data om hur mycket kol de innehåller. Vi kombinerade sedan det med satellitbilderna av antalet träd och storleken på de enskilda trädkronorna och satte det hela i en större modell”, förklarar Rasmus Fensholt.

Kartläggningen visar att Sahelområdet, som är ett av världens torraste områden utan att vara en bestämd öken, har nästan 10 miljarder träd som växer. Träden lagrar idag 840 000 000 ton kol enligt forskarnas mätningar, som bl.a. baseras på vikten av det enskilda trädet.

”Vi har genomfört mycket fältarbete där vi har vägt träd efter att de har fällt för att samla in data om hur mycket kol de innehåller. Vi kombinerade sedan det med satellitbilderna av antalet träd och storleken på de enskilda trädkronorna och satte i det hela i en större modell”, förklarar Rasmus Fensholt.

Kan övervaka trädplantering
Metoden kan förutom att hjälpa till att

Om studien

I en ny Nature-studie har forskare från Institutionen för Geovetenskap och Naturförvaltning, Institutionen för Datavetenskap vid Köpenhamns universitet och ett antal internationella forskningsinstitutioner kartlagt 9,9 miljarder träd i ett av världens torraste områden, Sahel, i norra Afrika. Sahelregionen sträcker sig från Atlanten i väster till Indiska oceanen i öster. Forskarna har undersökt en yta på totalt 10 miljoner kvadratkilometer.

Forskarna har också räknat ut hur mycket kol träden har lagrat: 840 000 000 ton. Studien gjordes med hjälp av över 300 000 satellitbilder från NASA, som en superdator analyserade.

Forskarna har designat en AI-algoritm som gör att superdatorn kan känna igen de olika trädarterna som växer i Sahel på satellitbilderna.

Forskarna har genom fältarbete på land klassificerat 30 olika trädslag och tagit fram en databas som visar ved-, rot- och bladmassa samt kolinnehåll per träd.

kontrollera effekten av klimatkrediter även hjälpa till att undersöka om olika naturrestaureringsprojekt med träd i t.ex. världens torra regioner, som Sahelregionen, faktiskt går som de ska.

”Under de senaste 10-15 åren har väldigt många resurser använts i världens torra områden på storskaliga trädplanteringsprojekt, som bl.a. Världsbanken har finansierat. Men har de arbetat och har träden överlevt? Vår metod kan hjälpa till att kartlägga det, säger Rasmus Fensholt och tillägger att nästa forskningsprojekt i pipeline kommer att titta på hur antalet träd har utvecklats under de senaste decennierna.

Samtidigt är de nuvarande internationella uppskattningarna av kolhalten i den globala träresursen föremål för stor osäkerhet. Men genom att kartlägga kolinnehållet i alla träd individuellt, som forskarna har gjort med Sahelområdet, får vi en mycket större noggrannhet och ett bättre underlag för att förstå effekten av människans och klimatinducerade påverkan på våra ekosystem. I slutändan hjälper detta arbete oss också att skapa mer exakta klimatmodeller, som gör att vi kan förutse vad vi kan förvänta oss i framtiden.

Enligt forskaren är allt förarbete gjort, och metoden kan därför användas inom en snar framtid av myndigheter, frivilligorganisationer och andra som vill öververka antalet träd och deras kolhalt.

Forskningen har utförts i nära samarbete med forskarkollegerna docent Martin Brandt, Institutionen för geovetenskap och naturresursförvaltning och postdoc Ankit Karirya från Institutionen för datavetenskap.

Erbjudandet gäller t o m 31/5 2023. Gäller vid köp av bil och ej vid privatleasing.

Övernattning på köpet när du köper ny eller begagnad bil!

Övernattning inkl frukost för 2 pers
• 2-rätters middag
• entré till SPA

RONNEBY BRUNN
KONFERENS • SPA • RESORT

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER!

Erbjudandet gäller t o m 31/5 2023. Gäller vid köp av bil och ej vid privatleasing.

Övernattning på köpet när du köper ny eller begagnad bil!

Övernattning inkl frukost för 2 pers
• 2-rätters middag
• entré till SPA

RONNEBY BRUNN
KONFERENS • SPA • RESORT

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER!

36 MÅNADERS PRIVATLEASING

CITROËN C4 SHINE PURETECH

Privatleasing, fr 3 099 kr*

Bränsleförbrukning blandad körning: 3008 GT 6.7 l/100 km, CO2 151 g/km. 5008 GT 5.4 l/100 km, CO2 142 g/km. *) Privatleasing avser 36 mån, rörlig ränta, 1000 fria mil inkl serviceavtal. Skatt, vinterhjul och försäkring tillkommer. Uppläggningsavgift 695 kr & 60 kr/mån i avavgift tillkommer. Med reservation för ev. ändringar. Bilen på bilden kan vara extrautrustad.

HEDBERGS BIL

VILKEN VÄLJER DU?

SNABB LEVERANS • RIKLIGT UTRUSTADE • 12 MÅN PRIVATLEASING

12 MÅN PRIVATLEASING
Peugeot 3008 GT, aut, 130 hk, bensin
fr 3 499 kr*
INKL SERVICE

12 MÅN PRIVATLEASING
Peugeot 5008 GT, aut, 130 hk, väjl mellan bensin eller diesel
fr 3 699 kr*
INKL SERVICE

Bränsleförbrukning blandad körning: 3008 GT 6.7 l/100 km, CO2 151 g/km. 5008 GT 5.4 l/100 km, CO2 142 g/km. *) Privatleasing avser 12 mån, rörlig ränta, 1000 fria mil inkl serviceavtal. Skatt, vinterhjul och försäkring tillkommer. Uppläggningsavgift 695 kr & 60 kr/mån i avavgift tillkommer. Med reservation för ev. ändringar. Bilen på bilden kan vara extrautrustad.

HEDBERGS BIL

INFO EXPRESS

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbplats: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Prenumeration: hello@infoexpress.se
Annonsering: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på redaktionen: hello@infoexpress.se

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÄLLET!

GÄLLER VID UTDELNING
Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Øresundsbron arrangerar nytt brolopp år 2025 för att fira sitt 25-årsjubileum

Øresundsbron väljer att fira förbindelsens 25-årsjubileum om två år med att arrangera ett nytt brolopp söndagen den 15 juni 2025. Det väntas bli en folkfest med upp till 40 000 deltagare. Loppet kommer att arrangeras som ett halvmaraton, med start i Tårnby kommun och med målgång i Malmö och på vägen passerar Øresundstunneln, Pepparholm och själva bron. Arrangemanget väntas också ge en boost för regionen efter år med pandemi och gränskontroller, menar Øresundsbrons vd Linus Eriksson.

Brolopp över Øresundsbron har arrangerats vid flera tillfällen tidigare, senast 2010 då omkring 30 000 personer deltog, och under åren 2002-2006 samt under invigningsåret 2000 före bron hade öppnats för trafik. Vid det första broloppet år 2000 deltog så många som 80 000 personer, enligt Øresundsbron.

Linus Eriksson, vd på Øresundsbro Konsortiet, menar att loppet kan ge sammanhållningen över sundet en välbehöglig "boost" efter år med pandemi och gränskontroller. Det kan också stärka näringslivet i form

av hotell, restauranger och handel, samtidigt som det ger en möjlighet att fira förbindelsens 25-årsjubileum.

– Det finns inget bättre sätt att fira 25-årsjubileumet än med ett brolopp, säger Linus Eriksson, vid en presskonferens.

Loppet har också varit efterlyst av många, menar han. – Sen jag blev vd för Øresundsbron så är den vanligaste frågan jag har fått: när kommer nästa brolopp? Det är jag glad över att vi nu kan presentera.

Ett nytt brolopp arrangeras år 2025. Øresundsbro Konsortiet ser det som ett perfekt firande av sitt jubileum om två år. Foto: News Øresund

Arrangemanget av broloppet sker i samarbete med idrottsklubbarna Sparta i Köpenhamn och MAI i Malmö. Broloppet blir 21,1 kilometer långt och starten sker klockan 09.00 i Tårnby på söndagen den 15 juni och avslutas i Malmö. Anmälan till loppet kan göras från början av 2024.

Båda idrottsklubbarna Sparta och MAI, som har arrangerat flera lopp i Danmark och Sverige, hoppas att ett brolopp kommer att spä på löparintresset ytterligare i de båda länderna.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund-Erik Ottosson

Köpenhamn bekämpar långa handläggningstider med robotar

Teknik- och miljöförvaltningen har satt in flera robotar i kampen mot de långa handläggningstiderna inom byggärendområdet. Handläggningstiderna minskar, och 11,2 milj DKK ska säkerställa ännu fler digitala lösningar i byggärendehantering.

En armé av robotar arbetar bakom kulisserna för att se till att de byggansökningar som kommer in till Köpenhamns kommun snabbare kommer igenom handlägningsprocessen.

Senast har Færdignan som kan skicka ut de färdiga besluten och Skip som skickar ut bristbrev anslutit sig. Och det är fler på väg.

Robotar kan hjälpa till att spara tid vid handläggning av byggärenden.

Och i fallet med överföringen valde budgetpartierna Ø, K, R, V, Å, LA och DF att anslå ytterligare 11,2 miljoner danska kronor. DKK för en ökad digitaliseringsinsats, så att digitala lösningar och robotar kan skruvas upp ännu mer.

Teknik- och miljöborgmästare Line Barfod (EL) är glad över att rekordmånga avsatt för att utveckla smarta, digitala lösningar och robotar:

"Att få bygglov måste gå snabbare än

det gör i dag. Handläggningstiden måste kortas och minskas och den är på god väg. Robotar kan hjälpa till att spara tid i ärendeprocessen och därför är de en viktig bit i Köpenhamns strävan att få slut på långa handläggningstider och jag är glad att det finns politiskt stöd för att utveckla smarta, tekniska lösningar och robotar, eftersom vi kan se att det gör ont", säger hon.

Förvaltningen följer byggärendområdet noga och använder en prognosmodell som gör det möjligt att beräkna hur ärendehögen och ärendehandläggningstiden utvecklas under olika förutsättningar. Enligt prognosen ska ärendehögen vara avgjord i juli 2023, då även riktstjänstmalen ska nås – i genomsnitt – för nya ärenden.

Fakta Robotarna ingår i en lång rad satsningar som Teknik- och miljöförvaltningen har satt igång för att minska handläggningstiden inom byggärendområdet, förvaltningen fasttracker t.ex. vissa falltyper och omedelbart löser an-

dra. Förvaltningen har även avtal med en extern partner som tar hand om en del av det ärendeförberedande arbetet. Ett kontaktcenter har också inrättats där bygg sökande kan ringa in och få status på sitt byggärende.

Förvaltningen har också förstärkt dialogen med de bygg sökande för att minimera fel i byggansökningarna. För närvarande är det upp till 70 procent av fallen som förlänger felen. av de bygg sökningar förvaltningen får in.

Detta beror i första hand på att den enskilde sökanden efter införandet av de nationella byggreglerna BR18 själv har blivit ansvarig för att få en så kallad brand- och byggdeklaration och för att placera en byggnad i rätt brandklass. Många tycker det är svårt och de nationella riktlinjerna för kommuner och medborgare har inte följts vid utbyggnaden av BR 18.

Robotarna Köpenhamns kommuns KIT Robotics har ansvarat för utvecklingen av robotarna.

Skip: Roboten Skip skickar ut ett bristbrev om ett dokument saknas i en byggansökan eller alla fält inte är ifyllda.

Færdignan: Roboten Færdignan möter bara de bygg sökande i slutfasen. Han ansvarar för att skicka ut beslut.

Lukkelise: Roboten LukkeLise stänger automatiskt gamla ärenden, så att byggärendehantera inte behöver lägga tid på att göra det manuellt.

Ændrea: Roboten Ændrea kan bläddra igenom en enorm mängd material och se om det finns ny information som byggärendehantera behöver hantera. De snabba robotögonen hjälper till att spara handläggarens resurser.

ByggeBob: Roboten ByggeBob vill hålla ordning på saker och ting. Om ett dokument skannas in felaktigt vänder han till exempel. om, så att byggärendehantera inte behöver göra det manuellt. ByggeBob kan också skapa nya ärenden. Det brukade ta 40-45 minuter. för en anställd att skapa ett ärende manuellt. Byggebob behöver bara ca. 5 minuter och han jobbar dygnet runt.

Absalon: Roboten Absalon kliver in under slutfasen, så om nya handlingar kommer in på ett ärende kort innan ett beslut, placerar roboten dem på ärendet.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
www.infoexpress.dk
Källa: Köpenhamns kommuns.

Stora delar av biltrafiken lamslogs i Danmark – åkare i landsomfattande protest mot ny kilometerskatt

Måndagen den 15 maj lamslogs stora delar av biltrafiken i Danmark av en protestaktion från åkerier. Bilden är tagen vid ett annat tillfälle. Foto: Johan Wessman/News Øresund

DANMARK Flera danska åkerier är arga över en ny kilometerskatt, och under måndagen (den 15:e maj 2023) genomfördes en landsomfattande protestaktion genom att lastbilar blockerade motorvägs påfarter och andra vägar. Aktionen startades av en grupp som kallar sig Vejskatskomiteen (Vägskattekomiteen, red.) och planerades i facebookgruppen Opråb (Upprop, red.). Arrangörerna tog efter ett möte med polisen själva avstånd från demonstrationen efter att ha fått reda på att den klassades som olaglig.

Bakgrunden till ilskan är en ny kilometeravgift för lastbilar som förhandlats fram av den danska regeringen tillsammans med SF, Enhedslisten, Radikale Venstre og Alternativet. Den

börjar gälla från 2025 och beräknas på hur mycket koldioxid de släpper ut. För en dryg månad sedan parkerade runt 100 åkerier sina lastbilar utanför Christiansborg i protest mot förslaget.

Kritiken av förslaget delas av arbetsgivarorganisationerna Dansk industri och Dansk erhverv, som dock tagit avstånd från demonstrationen. Även arbetsgivarorganisationen DTL Danske vognmænd, som säger sig förstå frustrationen, tar avstånd från protesten och menar att medlemmar som ändå genomför den kan riskera utslutning.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

Danska elkabelföretaget NKT expanderar i Karlskrona med fokus på högspänningskablar till nya havsbaserade vindkraftverk – väntas skapa 500 nya jobb

Det danska bolaget NKT kommer att bygga ut sin produktion av högspänningskablar i Karlskrona. Som en del av expansionen ska NKT tillverka högspänningskablar till nya havsbaserade vindkraftverk. Bolaget ska bland annat bygga ett tredje kabeltorn som beräknas bli en av Sveriges högsta byggnader. Det skriver bolaget i ett pressmeddelande.

Den nya expansionen väntas skapa 500 nya jobb vid den existerande fabriken i Karlskrona och vid anslutan-

de jobb inom tillverkande industri i regionen. Enligt NKT är expansionen föranledd av ett ramavtal med den nederländsk/tyska nätoperatören TenneT, som behöver anslutningskablar till sina planerade havsbaserade vindkraftparker i Nordsjön. NKT köpte ABB:s gamla kabelfabrik i Karlskrona 2016 som är bolagets största site.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

VI HJÄLPER DIG ATT LYCKAS

2681:-

One Super Tech
Vår bästa fasadfärg för träfasader som håller i många år. 10 L VIT

718:-

Tinova UV Super Terrace
Olja avsedd för terrasser och utemöbler av tryckimpregnerat trä. Skyddar mycket bra mot UV-strålar. 4,65 L

626:-

Tinova Door & Window
En snabbtorkande dörr- och fönsterfärg för proffs. 2,5 L VIT

395:-

Bahco hylsnnyckelsats
1/4T 25 delar

229:-

Bahco bitsats
54 delar

4 för 179:-

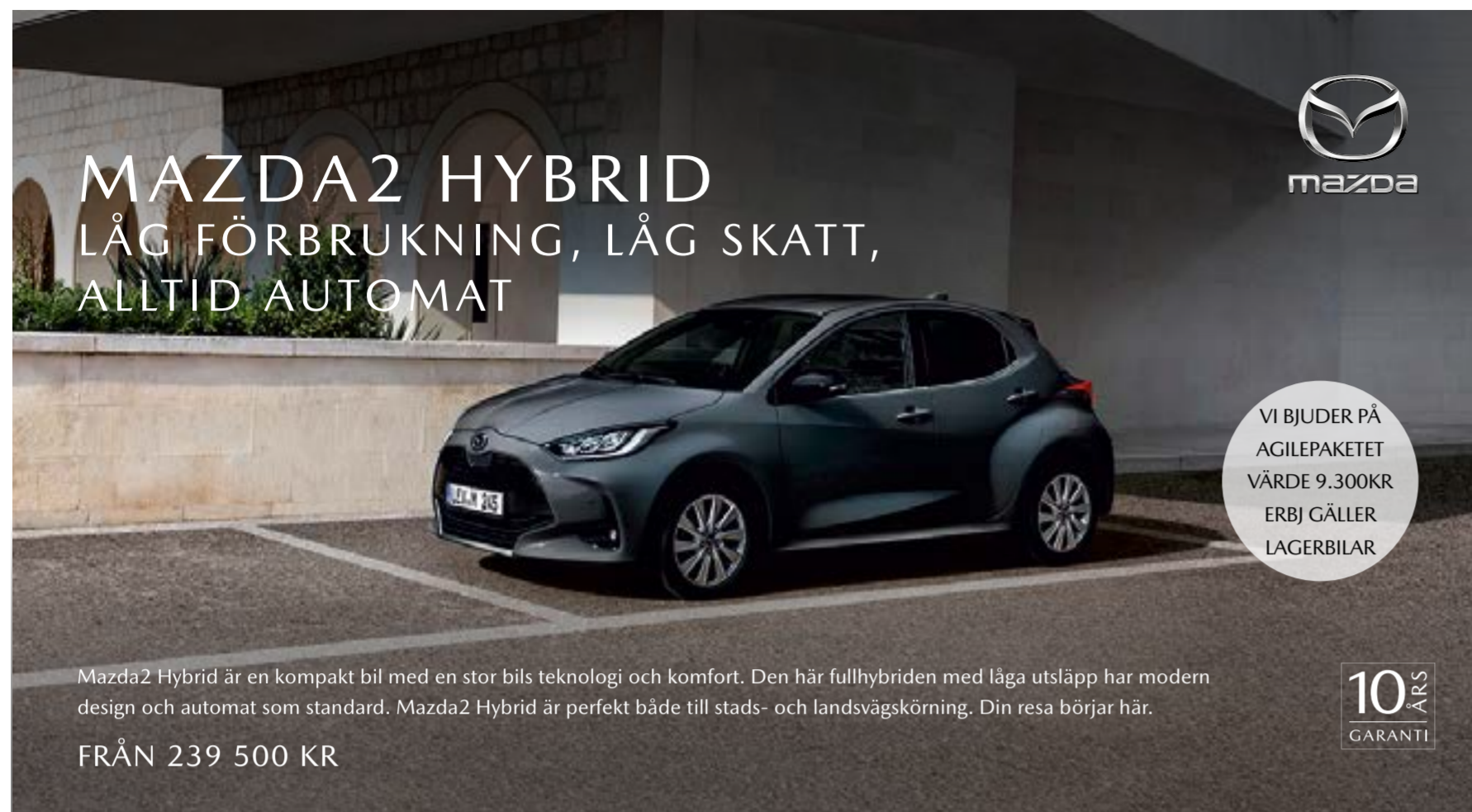
Jord
Blanda fritt: Planteringsjord, Täckbark, Barkmull

HEJDES Woody
BYGGHANDEL

KÄVLINGE TOSTARPSVÄGEN 12 MÅN-FRE 6.30-17, LÖR 9-13
LÖDDEKÖPINGE VARUVÄGEN 3 MÅN-FRE 6.30-17, LÖR 10-14
SVALÖV TECKMATORPSVÄGEN 18 MÅN-FRE 7-17, LÖR 9-13
046-72 17 70 HEJDES.SE

MAZDA2 HYBRID
LÅG FÖRBRUKNING, LÅG SKATT,
ALLTID AUTOMAT

VI BJUDER PÅ
AGILEPAKETET
VÄRDE 9.300KR
ERBJ GÄLLER
LAGERBILAR

Mazda2 Hybrid är en kompakt bil med en stor bils teknologi och komfort. Den här fullhybriden med låga utsläpp har modern design och automat som standard. Mazda2 Hybrid är perfekt både till stads- och landsvägskörning. Din resa börjar här.

FRÅN 239 500 KR

10 ÅRS GARANTI

Vid blandad körning: bränsleförbrukning 3,8-4,0 l/100 km, CO₂-utsläpp 87-92 g/km. Tioårsgarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se. Bilen på bilden kan vara extrautrustad.

Mazda Center Svedala / City Motor Malmö
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.mazdacenter.nu www.citymotor.se

MAZDA CX-30
ETT SÄKERT VAL

PRIVATLEASING
FR 3995KR/ MÅN
0 KR KONTANT

Mazda CX-30 är en kompakt, men överraskande rymlig SUV, som fått ett av de bästa resultaten i Euro NCAPs säkerhetstester. Standardutrustningen inkluderar mildhybridteknik, adaptiv farthållare, Apple CarPlay och mycket mer. Komfortnivån har aldrig varit högre i en Mazda. Fyrhjulsdrift kan väljas till, men Sveriges längsta bilgaranti på 10 år får du på köpet.

PRIS FRÅN 282 900 KR

10 ÅRS GARANTI

Förbr. bl. körning (WLTP): 5,9-6,6 l/100km. CO₂ bl. körning (WLTP): 128-148 g/km. Euro 6d. Bilen på bilden kan vara extrautrustad. Tioårsgarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se. Privatleasing 36 mån/3000 mil inkl service. Rörig ränta. Skatt försäkring och avg tillkommer

Mazda Center Svedala / City Motor Malmö
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.mazdacenter.nu www.citymotor.se

Ny rapport: Fler investeringar behövs i järnvägsnäten för att utnyttja de gröna möjligheterna med Fehmarn Bälttunneln

INFRASTRUKTUR För att inte vägtransporterna ska fortsätta öka och järnvägstransporterna minska när dansk-tyska Fehmarn Bälttunneln står klar 2029 krävs fler investeringar i järnväg. Det är en av slutsatserna i en rapport som konsultföretaget Sweco tagit fram på uppdrag av det dansk-svenska politiska samarbetet Greater Copenhagen och tysk-dansk-svensk-norska samarbetet STRING. I rapporten konstateras även att den tidigare prognosen från Intraplan och BVU varit för positiv när det gäller hur mycket trafik som väntas flytta över från väg till järnväg när Fehmarn Bälttunneln tas i drift om sex år.

Sweco menar i rapporten att den tidigare prognosen från Intraplan och BVU från 2014 om att 165 000 ton gods per år skulle flytta över från väg till järnväg när Fehmarn Bälttunneln står klar är alltför positiv. I den nya rapporten nämns "att i ljuset av de senaste årens utveckling var den prognosen alltför positiv. Beräkningen nu visar sju godståg färre per dygn än den tidigare prognosen". Scenarierna i rapporten visar hur godsvolymer på järnväg väntas öka med omkring 20 procent eller mindre fram till 2040 och att det inte heller går att utesluta att järnvägs-

godset kan minska i omfattning. Det står i kontrast till att vägtransporterna över Fehmarn Bält väntas öka med minst 50 procent och kanske även kan komma att fördubblas.

– Rapporten är bekymmersam läsning, eftersom den visar, att utan investeringar i järnvägsnäten kommer vi inte kunna utnyttja Fehmarn Bält-förbindelsens fulla potential när det gäller gröna transporter. Öresundsbronns landanslutningar på svenska sidan, fyrspår Lund-Hässleholm och fler spår helst hela vägen till Linköping, samt en ny omlast-

I Danmark pågår förberedelserna inför öppningen av Fehmarn Bälttunneln. På bilden syns bygget av den nya Storströmsbron mellan Själland och Falster som tillsammans med en ny järnväg Köpenhamn-Ringsted, kompletterande investeringar i Köpenhamn samt en uppgradering av järnvägen mellan Ringsted och Rødbyhavn ska öka den danska järnvägskapaciteten. Enligt Swecos nya rapport är det nu främst på den svenska sidan Öresundsbron som det behövs ytterligare järnvägsinvesteringar. I Skåne slutförs dock två stora järnvägsprojekt i år: utbyggnad till fyrspårig järnväg mellan Malmö och Lund samt dubbelspår mellan Ängelholm och Maria station i Helsingborg. Foto: News Øresund

ningsterminal i Danmark, är några av de investeringar som måste göras för att lösa flaskhals- och kapacitetsproblem, så att järnvägen blir mer konkurrenskraftig", säger Tue David

Bak, vd för Greater Copenhagen.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

Øresundsbron inför testperiod med snabbspår för bilpendlarna

■ Från och med den 15:e maj 2023 kan pendlare över Öresund under rusningstid använda ett nytt snabbspår, fast track, när de passerar

betalningsanläggningen på Lerna-nacken. Snabbspåret, som enligt Øresundsbron Konsortiet införs under en testperiod, synliggörs via en röd skylt med texten

”Pendler only” och det är endast resenärer med ett pendlaravtal på Øresundsbron som kan använda spåret. Hastigheten genom betalningsanläggningen

är fortsatt densamma, 30 km/h, meddelar Konsortiet.

InfoExpress
Källa: News Øresund

FN-byn i Köpenhamn. Foto: News Øresund

WHO flyttar kontor från Moskva till Köpenhamn

KÖPENHAMN Inom sex månader kommer världshälsoorganisationen WHO att flytta sitt europeiska kontor för icke smittsamma sjukdomar från Moskva till FN-Byn i Köpenhamn där WHO:s europeiska huvudkontor finns. Det har medlemsländerna i den europeiska regionen beslutat enligt ett pressmeddelande från Udenrigs-

ministeriet. FN-byn i Köpenhamn är hemvist för 11 olika FN-organ i ett campus på Marmormolen. Dessutom har UNICEF ett stort lager vid containerhamnen vid Nordhavn.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

KOSTNADSFRI
SYNUNDERSÖKNING*

Värde 395 kr!

JUST NU:
SOLGLASÖGON
PÅ KÖPET!*

Värde upp till 5895 kr!

*Köp kompletta glasögon med ytbehandlingen Iprotection NT (1100 kr), så bjuder vi på ett par solglasögon från BOTANIQ eller PEOPLE. Vid köp av enkelslipade glasögon blir värdet av solglasögonen upp till 1895 kr och för progressiva glasögon upp till 5895 kr. Kostnadsfri synundersökning (värde 395 kr) gäller vid köp av kompletta glasögon och utförs alltid av legitimerad optiker.

glasögonmagasinet

Malmö Södra Förstadsgatan 121 Telefon: 040-828 88
Lund Lilla Tvärgatan 7, Tel: 046-13 99 98
Landskrona Östergatan 12, Tel: 0418-41 18 30
Helsingborg Bruksgatan 25, Tel: 042-18 38 88

www.glasogonmagasinet.se

Sverige och Danmark halkar ner på pressfrihetsranking – Men ligger fortsatt i topp

■ Situationen för journalister runt om i världen är allvarlig, och endast åtta länder kan sägas ha god pressfrihet. Det visar Reportrar utan gränser årliga Pressfrihetsindex, som släpptes under onsdagen. Två av dessa länder är Sverige och Danmark, som båda dock tappar en placering från tredje respektive andra plats. Rankingens toppar återigen av Norge, efterföljt av Irland.

Till SVT säger Erik Halkjaer, ordförande för Reportrar utan gränser, att

anledningen till att Sverige tappar bland annat är den nya utlandsspionerilagen, som nyligen gjorde att SVT valde att inte publicera vissa kartbilder från Pentagonläckan. Han nämner även fem, enligt organisationen, godtyckliga polisiära ingripanden mot journalister som bevakat klimatdemonstrationer förra året.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: News Øresund

Foto: European People's Party/Wikimedia Commons

Brist på flygledare leder till förseningar på Köpenhamns flygplats – kan pågå till 2024

Foto: Johan Wessman/News Øresund

■ Sedan en tid tillbaka pågår en konflikt mellan flygledare och deras arbetsgivare Naviair på Köpenhamns flygplats. Bakgrunden är att Naviair under pandemin avskedade 45 av 300 flygledare, och att flygtrafiken nu kommit i gång snabbare än väntat. Det löstes delvis genom att de flygledare som fanns kvar fick ta extrapass, men bristen har ändå lett till stora förseningar under våren.

Nu vill flygledarna inte ta fler extrapass, och vill dessutom ha upp till 40 procent högre lön. Flygledarnas fackförening, Datca, menar att många danska flygledare hellre tar jobb utomlands till högre lön. Förra veckan bröt förhandlingarna ihop, och risken är stor att det kommer att drabba sommarresenärer. Enligt Børsen, som fått tillgång till ett PM från Naviair, kan bristen på flygledare vara till nästa år.

Enligt danska TV2 blev mer än en miljon passagerare påverkade av förseningar på Köpenhamns flygplats i

april. 45 procent av avgångarna blev mer än 15 minuter försenade.

Uppdatering 12/5: Under fredagen rapporterade Børsen de båda parterna ska mötas i nästa vecka. Om inte Naviair tillbaka kravet om extrapass, har Datca meddelat att man kommer dra dem inför Arbetsdomstolen.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: News Øresund

Nytt nordiskt forum för cirkulära lösningar

■ Den 1 juni, 6 september och 14-15 november bjuds byggbranschens aktörer in till strategiska möten med nybildade Nordic Forum for Circular Solutionen. Det meddelar Danmarks ambassad i Sverige på LinkedIn. Det nya samarbetet ska leda till nya metoder för att skala upp befintliga cirkulära lösningar inom byggnadsindustrin och med fokus på hur kommunerna kan bli en viktig drivkraft

för att stödja skapandet av en kommersiell marknad. Bakom samarbetet står Danmarks ambassader i Norden, Bloxhub i Köpenhamn, Danske Arkitektvirksomheder, Köpenhamns kommun, Malmö stad, Göteborgs stad, Stockholms stad och We build Denmark.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

Bloxhub, en nordisk hub för hållbar urbanisering med lokaler i byggnaden Blox i centrala Köpenhamn, är en av parterna bakom nya Nordic Forum for Circular Solutions. Foto: News Øresund

Nya regler om digitala marknader och digitala tjänster

Bild av Gerd Allmann från Pixabay

■ Parlamentet har godkänt två stora EU-lagförslag som kommer att förändra det digitala landskapet. Ta reda på vad lagarna om digitala marknader och tjänster handlar om.

De banbrytande digitala reglerna, som antogs den 5 juli 2022, kommer att skapa en säkrare, rättvisare och mer transparent onlinemiljö.

Digitala plattformars inflytande

Under de senaste 20 åren har digitala plattformar blivit en viktig del i våra liv. Det är svårt att föreställa sig vardagen utan aktörer som Amazon, Google eller Facebook.

Fördelarna med digitaliseringen är uppenbara men den dominerande ställning, som vissa av plattformarna har, skapar ett massivt övertag gentemot konkurrenter. Samtidigt har de ett stort inflytande på demokrati, grundläggande rättigheter, samhället och ekonomin. Företagen bestämmer ofta framtida innovationer eller konsumenttrender och agerar som "gatekeepers" mellan företag och internetanvändare.

För att åtgärda denna obalans har EU uppdaterat de nuvarande reglerna genom lagen om digitala marknader och lagen om digitala tjänster. De två förslagen kommer skapa ett gemensamt regelverk över hela EU.

Över 10 000 digitala plattformar bedriver verksamhet i EU. Mer än 90 procent av dessa är små- eller mellanstora företag.

Reglera de stora IT-företagen: Lagen om digitala marknader

Syftet med regleringen är att säkerställa rättvisa spelregler för alla IT-företag, oavsett storlek. Lagen kommer lägga fram tydliga regler för stora plattformar, däribland en lista över vad som är tillåtet och ej. Målet är att förhindra att orättvisa villkor ställs på företag och konsumenter. Det inkluderar marknadsföring av tjänster och produkter som grindvakterna själva erbjuder som är högre än liknande tjänster eller produkter som erbjuds av tredje part på plattformen. Det kan också handla om att inte ge användare möjligheten att avinstallera program eller appar.

Interoperabiliteten mellan olika meddelandeplattformar ska bli bättre - och användare av små och stora plattformar ska kunna skicka meddelanden eller filer och utföra videosamtal över olika appar.

"Syftet med den digitala inre marknaden är att Europa attraherar de bästa företagen och inte bara de största. Det är därför vi måste fokusera på genomförandet av lagstiftningen. Vi behöver en ordentlig tillsyn för att säkerställa att regeldialogen fungerar." Andreas Schwabb (EPP, Tyskland) Ledande ledamot om lagen om de digitala marknaderna

En säkert digital plats: lagen om digitala tjänster

Lagen om digitala tjänster fokuserar på att skapa en säker plats för användare och företag på nätet genom att skydda grundläggande rättigheter. Bland de kärnfrågorna som lagen tacklar ligger handel och utbytet av olagliga varor, tjänster och algoritmer och system som sprider desinformation.

Lagen kommer ge människor mer kontroll över vad de ser på nätet. Användare kommer att få bättre information om varför särskilt innehåll rekommenderas för dem, och kommer att kunna välja alternativ som inte innebär profilering. Riktad marknadsföring mot minderåriga och användning av känsliga uppgifter, såsom om sexuell läggning, religion eller etnicitet kommer inte att vara tillåtet.

De nya reglerna kommer också skydda användare från skadligt eller illegalt innehåll. Lagen kommer att göra det lättare att plocka bort illegalt innehåll så att det sker snabbare. Den ska också underlätta kampen mot skadligt innehåll (politiskt eller hälsorelaterad desinformation som inte nödvändigtvis är illegal) och introducera bättre regler för skydd av yttrandefriheten.

Lagen kommer också att innehålla regler som säkerställer att produkter som säljs på nätet är säkra och följer högsta EU-standards. Användare kommer ha bättre kunskap om försäljare och deras produkter som de köper på nätet. Läs

"Allt för länge har techjättar gynnats av frånvaron av regler. Den digitala världen har utvecklats till en vilda västern, där den största och starkaste sätter reglerna. Men det finns en ny sheriff i stan - DSA. Nu ska regler och rättigheter stärkas." Christel Schaldemose (S&D, Danmark) Ledande ledamot om de digitala tjänsterna

Nästa steg

Rättsakten om digitala tjänster (DSA) trädde i kraft den 16 november 2022 och kommer att vara direkt tillämplig i hela EU från och med den 17 februari 2024. Mycket stora plattformar och mycket stora sökmotorer på nätet måste dock uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet tidigare - högst fyra månader efter det att kommissionen har utsett dem. Kommissionen utsåg den första uppsättningen mycket stora plattformar den 25 april 2023.

Förordningen om digitala marknader (DMA) trädde i kraft den 1 november 2022 och dess bestämmelser började tillämpas den 2 maj 2023. Kommissionen kommer att utse grindvakter senast den 6 september 2023 och de kommer sedan att ha högst sex månader på sig att uppfylla de nya skyldigheterna enligt DMA, dvs. senast i mars 2024.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se /dk
Källa: Europaparlamentet

Parlamentet stöder nya regler om hållbara produkter utan grönmalning

- Allmänt hållna och ogrundade miljöpåståenden ska förbjudas
- Produkter med inbyggd kort livslängd ska begränsas
- En produkt ska fungera väl även med reservdelar och tillbehör från andra tillverkare

■ På torsdagen (i den 11:e maj n.r.) ställde sig parlamentet bakom ett lagförslag som ska förbättra märkningen av produkter, öka deras hållbarhet och sätta stopp för vilseledande påståenden.

Parlamentet antog med 544 röster för, 18 röster emot och 17 nedlagda röster ett förslag till nytt direktiv som ger konsumenter mer inflytande i den gröna omställningen. Direktivets huvudsyfte är att göra det lättare för konsumenter att göra miljövänliga val och uppmuntra företag till att erbjuda fler tåliga och hållbara produkter.

Förbud mot vilseledande marknadsföring och allmänna miljöpåståenden

Parlamentets förhandlingsmandat går ut på att det ska vara förbjudet att använda allmänna påståenden som "miljövänlig", "naturlig", "biologiskt nedbrytbar", "klimatneutral" och "eko"

om dessa inte styrks av detaljerade bevis. Även miljöpåståenden som uteslutande bygger på utsläppskompensation ska förbjudas. Andra vilseledande metoder som ska förbjudas är exempelvis osanna påståenden om en produkts livslängd eller hur intensivt den kan användas. Producenter ska inte heller kunna göra påståenden om produkten som helhet om de bara gäller för en del av den.

För att göra produktinformationen lättare att förstå vill parlamentet bara tillåta hållbarhetsmärkningar som bygger på officiella certifieringssystem eller som fastställs av offentliga myndigheter.

Bild av Chokniti Khongchum-Peevil

En kamp mot förkortad produktlivslängd

För att produkterna ska hålla längre vill parlamentet förbjuda att produkter utformas på sätt som förkortar livslängden eller medför tidiga fel. Producenter ska inte heller tillåtas att begränsa en produkts funktion när den används med förbrukningsartiklar, reservdelar eller tillbehör (till exempel laddare eller bläckpatroner) som tillverkas av andra företag.

För att konsumenterna ska kunna välja mer hållbara varor och varor som går att reparera måste de informeras om eventuella reparationsbegränsningar innan köpet. Parlamentarikerna före-

slår också en ny garantimärkning som inte bara visar längden på den lagstadgade garantin utan också längden på eventuella förlängda garantier som producenten erbjuder. Detta skulle göra det lättare att urskilja kvalitetsvaror och få företagen att lägga mer kraft på produkternas hållbarhet.

Nästa steg

EU:s ministerråd antog sitt förhandlingsmandat den tredje maj. Det betyder att förhandlingarna mellan parlamentet och EU-ländernas regeringar om direktivets slutgiltiga innehåll och lydelse snart kan börja.

Info Express
Källa: Europaparlamentet

Skaffa företagscyklar!

Har du ett mindre företag? Vill du erbjuda dina anställda förmåncyklar? Det är 20-50% billigare än att köpa privat! Vi på Elcykelpunkten gör det möjligt för dig!

- Det går snabbt att ta sig fram med elcykel och du slipper bilköer eller trängsel i kollektivtrafiken!
- Träning varje vecka ger längre livslängd vilket bidrar till friskare personal och färre sjukskrivningar! Bra för de anställda och för företaget.
- Miljövänligt! Elcykeln bidrar till kraftigt reducerade utsläpp!

Kom in och provcykla, det är fantastiskt roligt!

Vår butik i Malmö

- 📍 Per Albin Hanssons väg 32, Malmö
- ☎ 040 - 40 15 19
- ✉ malmo.mobilia@elcykelpunkten.se

Vår butik i Helsingborg

- 📍 Marknadsvägen 9, Ödåkra-Våla
- ☎ 042 - 23 72 00
- ✉ helsingborg.vala@elcykelpunkten.se

 ELCYKELPUNKTEN

Ett utökat pantsystem en bättre åtgärd än den omtvistade plastpåseskatten

En bättre åtgärd för att hantera engångsplast, än plastpåseskatten, är att införa ett kraftigt utökat pantsystem menar Karl Holmberg. Bild av Anja from Pixabay.

■ Ett innovativt pantsystem för matförpackningar. Det är en bättre och mer omfattande åtgärd än den omtvistade plastpåseskatten som kan komma att tas bort eller reduceras vid årsskiftet. Det menar statsvetaren Karl Holmberg som anser att skatten bör behållas – men då utökas till att omfatta alla typer av engångspåsar.

Regeringen har i vårbudgeten förslagit att remittera frågan om att avskaffa eller kraftigt reducera skatten på plastbärpåsar inför budgetpropositionen för 2024.

– Jag skulle vilja se en skatt på alla typer av engångspåsar som köps i kassan, oavsett vad de är gjorda av. Nu är det många som bara byter ut plastpåsen mot en papperspåse, snarare än att ta med en flergångskasse. Inte för alla, men för en hel del, har beteendet inte förändrats, bara valet av material, säger Karl Holmberg, doktorand vid Statsvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet.

Enligt honom skulle en sådan skatt vara mer framgångsrik i att få bukt med engångsansvändningen generellt. Den skulle troligtvis få en bredare effekt och bidra till att reducera användningen av bärkassar som köps i kassan, och därmed materialresurser.

Dagens skatt har också kritiserats av en del plastpåseproducenter för att även biobaserade plastpåsar, som medför mindre koldioxidutsläpp i produktionsfasen än fossilbaserade, omfattas. Samtidigt ser Karl Holmberg ingen vits med att biobaserad plast används just till plastpåsar eftersom påsen används en så kort tid, och målet är att använda färre påsar.

Problematiserat att slopa skatten

Att faktiskt ta bort skatten kan dock bli svårt menar Karl Holmberg. Regeringen måste nämligen kunna garantera att plastpåseanvändningen inte överstiger 40 påsar per person och år till 2025 för att efterleva EU-direktivet 2015/720 som syftar till att minska konsumtionen av engångsplastpåsar, något som kan bli svårt utan skatt. Alternativet är att regeringen inte följer direktivet men det riskerar att leda till ärliga böter för överträdelse av EU:s lagstiftning. Det

skulle vara bortkastade kronor, menar Karl Holmberg, som snarare tror att regeringen kommer att välja att reducera skatten från dagens tre kronor till kanske en eller två kronor. Men enligt honom skickar det fel signaler, eftersom det kan ses som en uppmaning till att öka användningen av engångspåsar om priset går ner.

– En intressant detalj är att förutom Sverigedemokraternas två ledamöter, röstade samtliga svenska ledamöter i EU-parlamentet ja till direktivet 2014. Även de ledamöter som representerar de partier som nu sitter i den nuvarande regeringen, säger Karl Holmberg.

Oavsett vad som händer med skatten anser Karl Holmberg att mer omfattande åtgärder behövs; eftersom det i grund och botten är en väldigt liten insats för att komma åt plastproblemet. Skatter är också en form av styrmedel som delar väljarkåren, där högväljare tenderar att se skatter som en inskränkning av individens rättigheter eller att myndigheter petar i detaljer som de inte ska beblanda sig med, medan vänsterväljare i högre utsträckning anser att skatter kan vara något positivt. Denna skiljelinje gör också att skatten riskerar bli ett slagträ i den politiska debatten, vilket nu också har skett.

Ett utökat pantsystem för matförpackningar

En bättre åtgärd för att hantera en-

gångsplast, är enligt Karl Holmberg, att införa ett kraftigt utökat pantsystem. 2021 gjorde han och hans kollegor en SOM-undersökning om svenskars inställning till plastpolitiken. Panten fick i denna opinionsundersökning ett mycket högt stöd i alla samhällsgrupper, oavsett kön, geografisk hemvist eller partipreferenser.

Ett utökat pantsystem kan baseras på att konsumenten, mot ekonomisk ersättning, lämnar tillbaka plastförpackningar i mataffären, som i sin tur skickar tillbaka förpackningen till den aktör som har satt den på marknaden.

– Tvingas företag att ta hand om sina egna livsmedelsförpackningar blir det logiskt för dem att se förpackningarna som en resurs som de kan göra något med. Det blir en faktor för dem att tänka ett steg längre vad gäller råvarumaterial, design och återvinning. På sikt kanske de kommer att utforma sina förpackningar med återvinning i åtanke, eller satsa på återbruk. Svenskar är även vana vid att panta, något som ytterligare kan främja denna typ av åtgärd, säger Karl Holmberg.

Han fortsätter:

– Dagens insamlingsystem är fortfarande för grovmaskigt för att gynna en större användning av återvunnen plast eftersom allt blandas vilket gör att det är svårt att sortera och göra något vettigt av den plast som kommer ut från systemet. Ett system där vi har en bättre överblick över vilka förpackningar som kommer från vem, och var de hamnar, skulle sannolikt bidra till en snabbare omställning mot mer hållbara förpackningar.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Om plastpåseskatten

Skatten på plastbärkassar infördes 1 maj 2020 och innebär tre kronors skatt på bärkassar och 30 öre för varje frukt- och grönsakspåse. Kassor för varaktigt bruk och vars syfte är att återanvändas, omfattas dock inte av skatten.

Det finns ett EU-direktiv (2015/720) om att EU:s medlemsstater antingen ska ha en maxförbrukning av 40 engångsplastkassar per person och år till 2025 eller ha en lagstadgad avgift på engångsplastkassorna. Om Sverige inte lever upp till direktivet finns risk för böter för överträdelse av EU-lagstiftning.

2017, innan skatten infördes, var förbrukningen av engångsplastkassar 83 per person och år. Efter skatten, under 2021, var årsförbrukningen i Sverige 14 kassar per person, enligt Naturvårdsverket.

Anina

Sveriges brud & festbutik sedan 1967

20%
Rabatt

BRÖLLOP EVENT FEST BAL STUDENT

ANINA BRUD & FESTSPCIALISTEN

www.aninase
Ängelholmsvägen 31, Helsingborg

042-13 27 09
Info@aninase

Boka in din tid för utprovning idag!
Varmt välkommen

Erbjudandet gäller vid uppvisande av denna annons. Går ej att kombinera med andra rabatter.
Erbjudandet gäller på hela Aninas sortiment. Erbjudandet gäller inte för ev ändringsarbeten via sömmerska.

Internationellt forskarlag: Världens klimatplaner är oroande läsning

Image by Jippen from Pixabay

■ Enligt klimatplaner som lämnats in till FN av 50 länder kommer 12 gigaton CO₂ per år att fortsätta att släppas ut år 2050, som återigen måste avlägsnas från atmosfären. Länderna satsar på bl.a teknik och mer natur för att lösa problemet, men det är detta som forskare från bland annat Köpenhamns universitet ser som djupt orealistiskt. Istället måste snabba minskningar göras då och då, lyder rekommendationen från forskarna.

Varje år absorberar världshaven 12 gigaton CO₂ från atmosfären. 12 gigaton är också mängden CO₂ som världens länder bland annat förlitar sig på att ny teknik och naturrestaurering årligen kan avlägsnas från atmosfären år 2050.

Men enligt ett internationellt forskarlag är det orealistiskt att så stora mängder CO₂ ska kunna tas bort på det här sättet. I en ny studie, publicerad i Nature Climate Change, har forskarna granskat klimatplanerna, så kallade "långsiktiga lågutsläppsplaner", från 50 länder som lämnats in till FN:s klimatpanel.

Planerna beskriver hur CO₂-utsläppen ska minska och hur mycket utsläpp länderna har kvar år 2050.

"Vi har varit snälla mot länderna och tagit deras mest försiktiga uppskattningar för hur stora deras utsläpp är när vi kommer till år 2050. Ändå står vi kvar med 12 gigaton CO₂, vilket är

en orealistiskt stor mängd att ta bort. Därför är ländernas planer, som de ser ut idag, oroande läsning", säger Jens Friis Lund, professor på institutionen för livsmedels- och resursekonomi vid Köpenhamns universitet, som är en av författarna bakom den nya studien.

Beskokning kommer att påverka livsmedelssäkerheten

Endast 18 länder av totalt 50 länder som lämnat in klimatplaner har satt siffror på hur stora deras restutsläpp kommer att vara år 2050. Forskarna har använt dessa siffror för att beräkna ett genomsnitt, som de har lagt över andra länder.

Trots den stora mängden CO₂ som vi har kvar 2050 planerar de 18 länderna fortfarande att deras utsläpp ska gå till koldioxidneutralt (netto noll) det året. Det ska bland annat ske genom att plantera ny skog och skydda stora naturområden.

Men enligt professor Jens Friis Lund

kan det inte göras utan att det skapar ett stort antal andra allvarliga problem som följd, bl.a för att kunna odla tillräckligt med mat för världens befolkning.

"Dessa mycket stora områden, som måste avsättas för att ta bort CO₂, kommer att konkurrera med jordbruksmark och livsmedelsförsörjning. Den hastighet med vilken skogar eller ekologiska grödor ska planteras kommer på egen hand att utgöra en risk för människor runt om i världen, för år 2050 kommer det inte att finnas tid att se till att människor blir ordentligt hörda eller kompenserade", säger Jens Friis Lund. Detta baseras även på en rapport om just behovet och potentialen att ta bort CO₂ som han hjälpte till att publicera strax före COP27 förra året.

Snabba sänkningar här och nu
Dessutom spelar ny teknik som kan fånga upp CO₂ från luften också en viktig roll i ländernas framtida planer på att minska sina utsläpp. Teknikerna kallas bl.a. CCS-teknik och direkt luftinfångning.

Idag finns det redan en handfull direkta luftinfångningsanläggningar runt om i världen. Men anläggningarna år 2050 måste vara många gånger större än de är idag och kommer att kräva enorma mängder energi. Energi som måste vara grön el för att det ska bli lönsamt att driva dem.

"Idag tar vi tekniskt bort flera tusen ton CO₂ per år. Den kapaciteten måste sedan tusenfaldigas om vi ska få bort de utsläpp som länderna idag räknar med

att ha år 2050. Det innebär enorma krav på förändringar i markanvändning och utbyggnad av förnybar energi med enbart syfte att få bort CO₂ från atmosfären. Och det måste läggas till allt annat vi redan måste göra för att minska utsläppen. Det är en enorm beräkning vi stöter på", säger Jens Friis Lund.

Den nya studien har därför också en tydlig och inte särskilt överraskande rekommendation:

"Vi rekommenderar tydligt att påskynda ansträngningarna för att minska utsläppen. Snabbare sänkningar här och nu är viktiga för att minska utsläppen. Detta baseras på en rapport om just behovet och potentialen att ta bort CO₂ som han hjälpte till att publicera strax före COP27 förra året.

Om studierna

- Nyheten baseras på två studier som publicerades 2023.
- Den första studien gjordes i samarbete mellan University of Buffalo, Lunds universitet, Lancaster University och Köpenhamns universitet och publicerades i Nature Climate Change i mars 2023.
- Den andra studien publicerades i februari i Energy Research and Social Science.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se / .dk
Källa: Köpenhamns universitet

Mikroorganismers klimatanpassning kan bromsa global uppvärmning

■ En ny studie från Lunds universitet visar att mikroorganismers förmåga att anpassa sig till klimatuppvärmning kommer att sakta ner global uppvärmning genom att lagra kol i jorden.

I studien tog forskarna jordprover från hela Europa i ett brett spektrum av temperaturer, från minus 3,1 till 18,3 grader Celsius. Proverna visade att mikroorganismer i jordar – som bakterier och svampar – är starkt anpassade till sitt lokala klimat när det kommer till tillväxt och respiration. Men forskarna kunde överraskande visa att mikroorganismer kan anpassa sig till temperaturförändringar, och med hur mycket.

– Trots decennier av vetenskapliga grubblerier har forskare inte kunnat säga om mikroorganismer kan anpassa sig till uppvärmning, och om de gör det, om detta kommer att fungera som negativ eller positiv återkoppling för ytterligare klimatuppvärmning. Vi kan nu slå fast att så är fallet, och att organismerna faktiskt kan försvaga klimatuppvärmningen, säger Carla Cruz Paredes, biologiforskare vid Lunds universitet.

Mikroorganismers temperaturkänslighet ger oss viktigt information om klimatuppvärmningen
Den nya studien, som publiceras i den vetenskapliga tidskriften Applied and Environmental Microbiology, visar också att grupper av mikroorganismer reagerar olika på uppvärmning. Bakterier och svampar skiljer sig åt i hur känsliga de är för temperaturförändringar, där bakterier är känsligare än svampar. Dessutom är mikrobiell tillväxt mer känslig för temperaturförändringar än andningshastigheten, den så kallade respirationen. Dessa skillnader i temperaturkänslighet har viktiga konsekvenser när det gäller förutsägelser om framtida förluster och lagring av kol, samt hur jorden påverkas av klimatuppvärmning.

– Resultatet av dessa varierande känsligheter för tillväxt och andning vid olika temperaturer, och mellan bakterier och svampar, kommer att

Image by StockSnap from Pixabay

påverka kolbalansen mellan jorden och atmosfären, och därmed jordens feedback på klimatuppvärmningen, säger Carla Cruz Paredes.

Studien belyser vikten av att noggrant representera mikrobiella svar på klimatuppvärmning i modeller för jordens kolhalt. Forskningen visar också att de ekologiska svaren från jordens mikroorganismer kommer att spela en nyckelroll i regleringen av planetärt klimat.

– Klimatuppvärmning är ett av de största hoten mot vår miljö. För att minska global uppvärmning är det nödvändigt att öka markens förmåga att lagra eller binda kol och att minska kolavfallet till atmosfären. Denna studie är ett steg framåt för bättre förutsägelser till FN:s klimatpanels bedömningar, säger Carla Cruz Paredes.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Heta sommarklipp!

Välj och vraka bland tusentals klassiska eller moderna kvalitetsmattor.

20% - 30% - 40%

Rabatt!

Du kan även alltid handla via vår webshop!

NESSIMS

Malmö: Hornyxegatan 9 . Tel: 040-734 40

Måndagar-onsdagar 9.30-18 . Lördagar 10-15 . Söndagar 11-15 . www.nessims.se

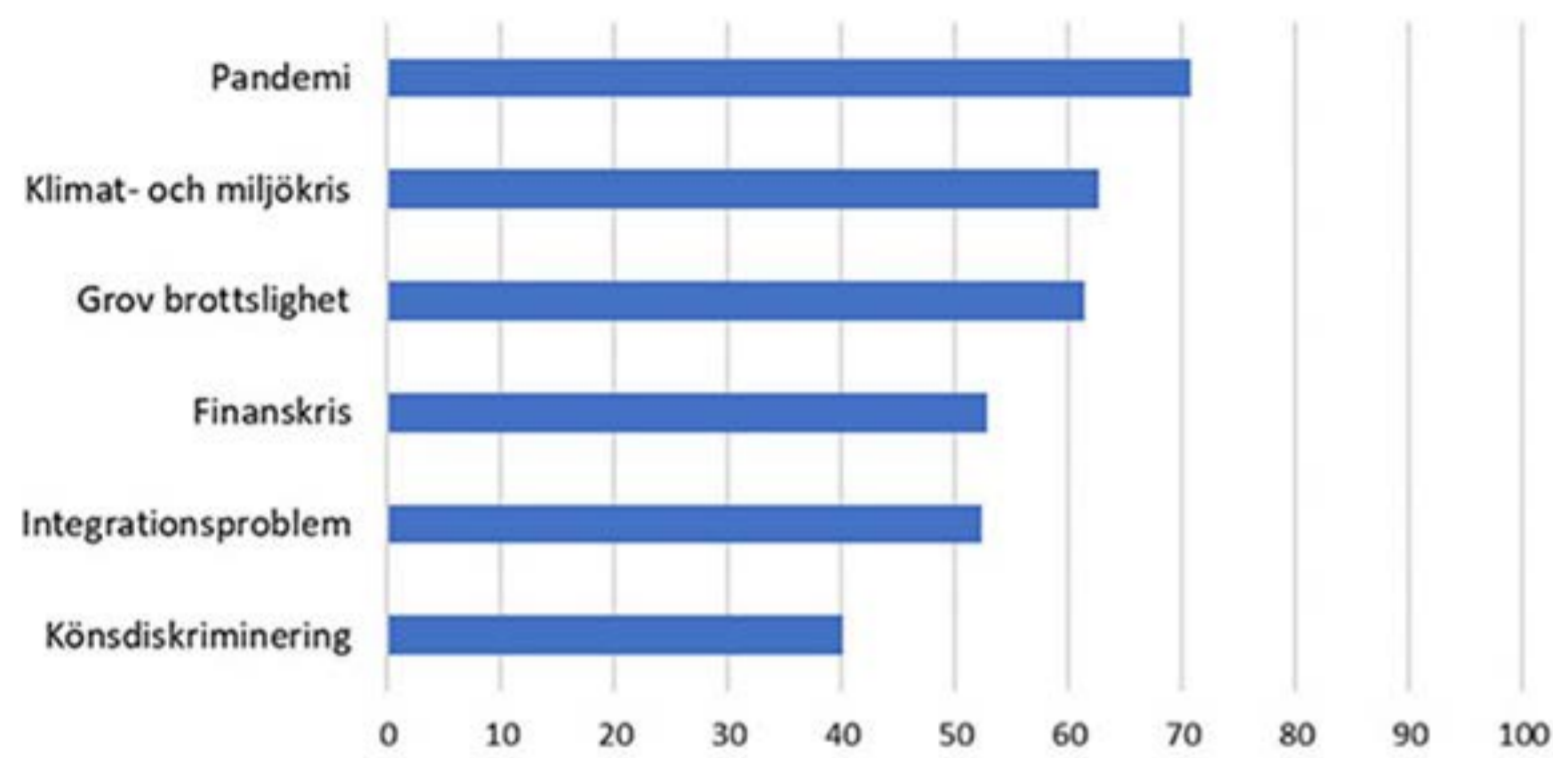
Hemleverans inom Öresundsregionen!

Orient-, moderna-, Röllakan-, Kelim-, Runda-, Plast-, heltäcknings-, Tras-mattor mm

Då går svenskarna med på att pausa demokratin

"Demokratin ska tillfälligt kunna begränsas för att hantera?"
(Andel i procent som helt eller delvis instämmer i påståendet)

Diagrammet visar när svenskarna tycker att demokratin ska kunna begränsas. 71 procent tycker att det är befogat vid pandemi. Vid klimat- och miljökris och grov brottslighet anser drygt 60 procent att det kan behövas. Finanskris och integrationsproblem anser över 50 procent är skäl för att pausa demokratin och vid könsdiskriminering är andelen 40 procent. Källa: SOM-institutet/Göteborgs universitet

■ Vi svenskar är mycket positivt inställda till vår demokrati och hur den fungerar. Trots det tycker en majoritet att våra demokratiska fri- och rättigheter tillfälligt kan behöva begränsas för att hantera ett allvarligt samhällsproblem. Det visar en enkätundersökning som gjorts i samarbete mellan Uppsala universitet och SOM-institutet i Göteborg.

– Vi blev förvånade själva över att det var ett så omfattande stöd för att just pausa demokratin. Men vi har ju märkt under senare år att vissa frågor diskuteras och ställs mot demokratin och det handlar om jämställdhet, miljö, kriminalitet och sådana saker. Och det här har förändrat sig ganska fort tycker vi, säger Sten Widmalm, professor i statsvetenskap som tillsammans med kollegan Thomas Persson gjort undersökningen.

3 750 personer slumpmässigt utvalda personer fick frågan "Demokratin ska tillfälligt kunna begränsas för att hantera...?" Alternativen att välja mellan var pandemi, klimat- och miljökris, grov brottslighet, finanskris, integrationsproblem och könsdiskriminering. Det visade sig att över hälften tyckte att det var okey att göra inskränkningar i de demokratiska rättigheterna för samtliga av samhällsproblemen, utom för könsdiskriminering där andelen

låg på 40 procent.

Allra högst acceptans för att pausa demokratin noterades vid pandemi där 71 procent tyckte att det var en situation som kunde kräva sådana åtgärder. De flesta av svarsalternativen i enkäten beskrev inte situationer som självklart kunde betraktas som akuta och livshotande såsom pandemier eller krig.

– Det betyder att vi har blivit lite slappare i tänket. Vi tar lite demokratin för given. Vi tror att man får tillbaka den om man pauser den, säger Sten Widmalm.

Men det här är ett tankesätt vi ska se upp med, säger han, eftersom det finns flera exempel på länder där tillfälliga inskränkningar i demokratin inte alls blivit så temporära som först utlovats. Vissa regimer använder rella eller påstådda hot mot landet som

en ursäkt för att driva politiken i en mer auktoritär riktning. Det gör inte att samhällsutmaningar lättare kan lösas, påpekar Sten Widmalm, och tar jämställdhetsfråga som exempel.

– Jag är helt och fullt övertygad om att den jämställdhet vi har i Sverige är väldigt beroende av att vi haft demokrati. Så är det någonting du inte ska stänga ner eller pausa för jämställdhetsarbetet så är det demokratin, säger han.

Rangordning av samhällsproblem
Enligt Sten Widmalm ger undersökningen en bild av hur svenskarna rangordnar olika problem i samhället.

– Sedan kan man också dra övergripande slutsatser kring detta, som att det ter sig vara för många som går med på att pausa demokratin utan trängande skäl. Det finns ju mycket av det som vi tar upp här som inte alls eller enkelt kan skyllas på demokrati, till exempel klimat- och miljökris. Det är så lätt att säga att man är så missnöjd med demokratin, hur den skapat miljökriserna. Det är en fullständig legitim ståndpunkt, men att säga att det legitimerar expertstyret, det finns inga belegg för att det skulle bli bättre med det, säger han.

Han ser flera orsaker till att svaren på enkäten ser ut som de gör och att detta inte enbart beror på att vi tar demokratin för given. Han menar också att många bygger in för mycket i begreppet

demokrati, att det ska omfatta allt som vi tycker är bra. Politikerförakt och misstro mot våra folkvalda kan vara en annan anledning. Delvis tycker han att politikerna har sig själva att skylla när inte lyssnar på folket och tar sig friheter som att stifta lagar utan att lyssna till Lagrådet eller behandla tilläggsbudgetar utanför reglerna.

Anledning till vaksamhet
Så hur illa ute är egentligen den svenska demokratin? Några akuta hot, ser inte Sten Widmalm, men han tycker att det finns anledning till viss vaksamhet.

– Vår demokrati har ändå relativt starka rötter. Men ifall det är så att eliten börjar dra åt och tumma på rättigheterna och friheterna, då kan det snabbt få genklang när vi ser att folk ställer de här frågorna emot varandra på det sättet de gör. Då kan det tyvärr gå fort, säger han.

Sten Widmalm och Thomas Persson kommer nu att studera frågan vidare. Bland annat vill de gå ner på djupet gällande hur, när och under vilka förutsättningar svenskarna tycker att demokratin kan behöva pausas. Nästa vår hoppas de att kunna presentera nya resultat.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet/
Åsa Malmberg

Skönhetsfilter och skönhetsingrepp: När slutar den perfektionistiska tendensen?

Sociala medier erbjuder filter som en vanlig funktion för användaren när appar som TikTok, Instagram och Snapchat används. Dessa kan exempelvis användas för att ändra ansiktsformen på användare som tar bilder med filter, vilket kan resultera i olika psykologiska konsekvenser för både användare och följare.

På senare tid har forskare funnit ett samband mellan filteranvändning och ens uppfattning av sig själv. Filter på Snapchat, som tillåter användarna att bestämma hur de framstår i bilder de tar på olika sätt, har lett till märkbara psykiska konsekvenser bland personer som kontinuerligt lägger upp bilder på sig själva. Dessa konsekvenser är mer märkbara bland kvinnor, då det är kvinnor som är mer benägna att frekvent lägga upp bilder, uppdatera innehållet och uppdatera profiler, jämfört med män. Unga kvinnor påvisar även tecken på att ha mer ångest än män gällande utseendet. Ofta så ändrar man ansiktsdrag som läppar eller näsans näsa. Studiens författare menar även att filteranvändningen fick personen att ställa orimliga krav på sitt utseende och att behöva stå ut med höga förväntningar på ens utseende.

En annan undersökning som har gjorts med 175 deltagare och en genomsnittlig ålder på 20 år för deltagarna fann att 90% av kvinnorna som undersöktes uppgav att de använde filter till sina bilder på sociala medier. Anledningarna till varför deltagarna uppgav att de använde filter var för att 94% uppgav att de kände press över att se ut på ett visst sätt och att över hälften beskrev känslan av press över utseendet som "intensivt". Förutom det så rapporterar Snapchat att över 90% av unga människor i USA, Frankrike och Storbritannien använder filter, av resultat som framgår i deras studie. Meta rapporterar att mer än 600 miljoner människor har använt sig av filter på plattformarna Instagram och Facebook.

I ett experiment vars syfte var att undersöka konsekvenserna av exponering för retuscherade bilder hos kvinnor som tog del av dessa omgjordade bilder och undersöka förhållandet mellan selfie-redigering och känslor kring kroppsbild kunde man påträffa ett samband mellan fotore-

digering och självkänsla. Forskarna bakom studien påvisade ett samband mellan att titta på redigerade bilder och ett negativt förhållningssätt till sin kropp. Undersökningen bad 130 kvinnliga deltagare med en genomsnittsalder på 20 år att titta på bilder där vissa kvinnor var smala och andra kvinnor var normalviktiga. Sedan fick deltagarna ta bilder med en iPad, där de även fick tio minuter på sig att redigera bilderna. Därefter fick deltagarna fylla i enkäter om deras humör, kroppstillfredsställelse och ansiktsotillfredsställelse efter att ha sett bilderna och redigerat bilderna. Undersökningar har även funnit att unga människor med låg självkänsla och dåligt kroppsideal är mer benägna att använda filter som i sin tur leder till en ond spiral där konsekvent filteranvändning leder till en sämre kroppsuppfattning, vilket fortsätter att leda till att filteranvändningen fortsätter. Detta experiment visar även att kvinnor inte bara jämför sig med bilder på andra människor, utan att de även jämför sig själva med redigerade versioner av sina foton.

Detta fenomen med filteranvändning har på sistone gått från att vara en trend till att bli en norm. På TikTok finns den uppmärksammade filterfunktionen "Bold glamour" som dels får användaren att se ut att vara sminkad och dels förändrar användarens ansiktsdrag genom att exempelvis ge användaren större läppar, av vad som framgår av en artikel i The Conversation. Detta stämmer än så länge överens med andra undersökningar, som visar att filter för att släta ut huden och bleka tänder är populära. Den funktionen har väckt uppmärksamhet dels på grund av den utvecklade tekniken bakom filteret som får det att se äkta ut och dels på grund av dess stigande popularitet. Andra exempel på filter som ändrar ens utseende är ett annat filter som får användaren att se smal ut och ett filter som ändrar användarens ansiktsdrag för att passa in

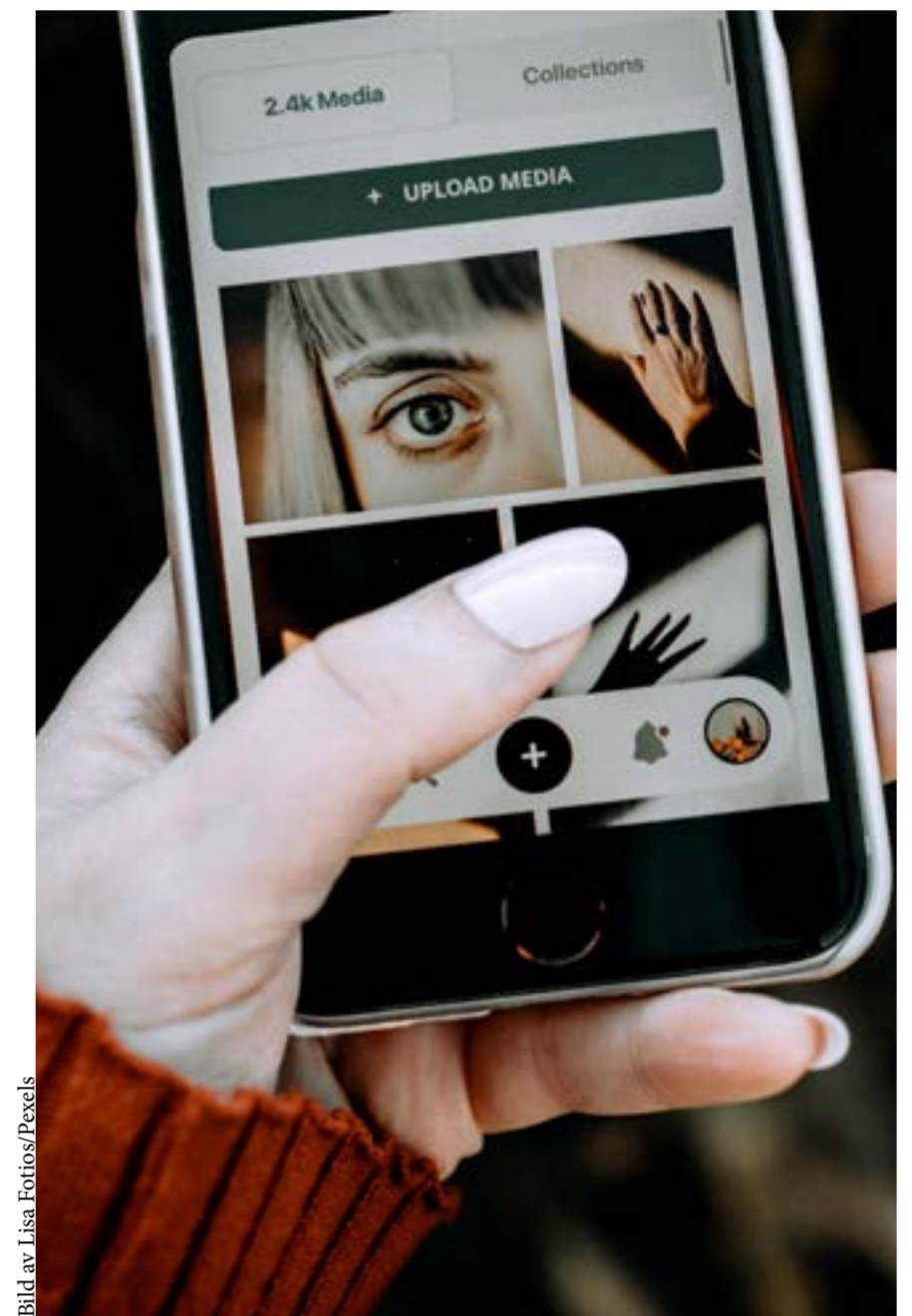

Bild av Lisa Fotos/Pexels

i skönhetsidealet. För att kvinnor deltar i beteenden som att redigera foton på sig själva och publicera bilder på sociala medier oftare så innebär det att kvinnor har en ökad risk för att drabbas av negativa konsekvenser.

Det innebär inte enbart en ökad risk för unga kvinnor. Även tonårstjejer kan delta i ett sådant beteende, då den nedre gränsen för att skapa ett konto på sociala medier är 13 år. Trots regler om åldersgräns för att få skapa ett konto anger att användaren måste vara minst 13 år finns det konton som skapas av barn under 13 år, vilket exponerar barn för psykologiska konsekvenser för filter och filteranvändning. Över tid kan denna typ av process leda till dysmorfofobi. I intervjuer som har gjorts med barn mellan 10-11 år om deras filteranvändning så kunde forskaren komma fram till att pojkar såg filter som underhållning och använde dessa i större utsträckning för att överdriva vissa drag och delta i skämt. Flickor däremot såg dessa filter som en resurs för att kunna framställa sig själva som vackra genom att filter exempelvis täckte över födelsemärken, ärr och annat som gjorde flickorna osäkra. Osäkerheten som skönhetsideal medför verkar ha konsekvenser för allt yngre människor, i och med att barn numera också kommer i kontakt med sociala medier. Flickor och unga kvinnor internaliserar skönhetsnormer som de konsumerar via sociala medier, av vad dessa studier kan visa.

Om man känner att ens användning

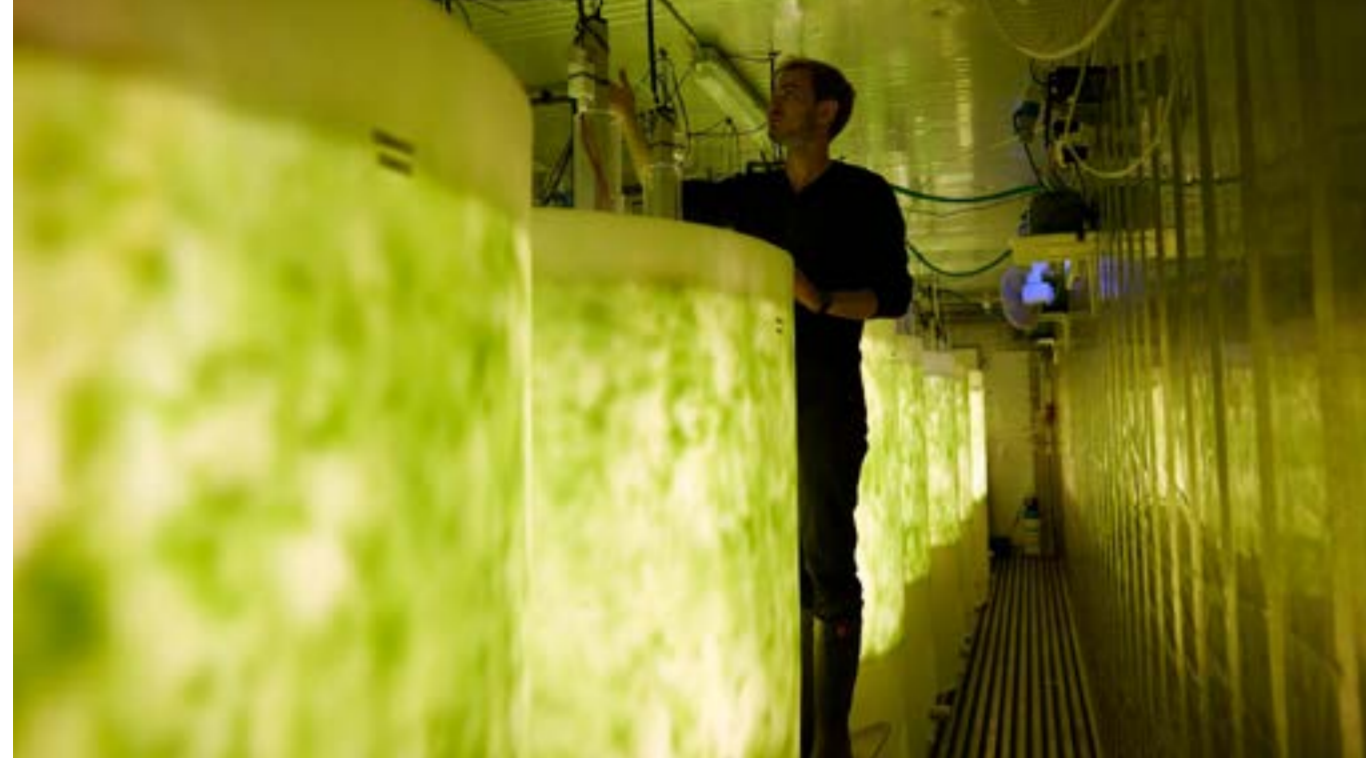
av sociala medier framkallar negativa tankar eller känslor, kan man prova följande råd och tips:

1. Att tänka på andra sociala aktiviteter man kan göra utanför sociala medier. Om redigeringar av bilder orsakar stressreaktioner, så kan man tänka på andra saker man kan göra istället för att redigera sina bilder.
2. Att vara medveten om budskapet man skickar till dig själv genom att redigera bilder eller använda filter. Genom att låta bli att enbart ta bilder utan att redigera dem, gör man det till en vana att redigera bilderna, vilket skickar budskapet att bilderna behöver redigeras, även om det är omedvetet.
3. Acceptera en själv som en ser ut. Självacceptans går ut på att acceptera sig själv som man är och detta inkluderar ens upplevda sidor av en själv om kanske framstår som dåliga för en.

Bianca M. - Info Express
www.infoexpress.se /dk
E: hello@infoexpress.se

Källor:
"Snapchat filters changing young women's attitude", Annals of Medicine and Surgery,
"The Hidden Danger of Online Beauty Filters", Psychology Today, publicerad 2023-03-25
"How beauty filters like TikTok's 'bold glamour' affect teens using social media, The Conversation, publicerad 2023-04-14

Dansk innovation omvandlar näringsämnen och CO2 från räkor och fiskodling till värdefullt tång

En 40-fot containeranläggning med åtta stora 1000-liters tankar kombinerar saltvatten, CO2 och näringsämnen med LED-lampor och producerar tång på bara en vecka. Foto: PureAlgae

Istället för att förorena havet och klimatet måste näringsämnen och CO2 från räkor och fiskodling på land användas för att producera ett grönt protein- och fiberrikt tång för mänsklig konsumtion. Det är syftet med ett nytt stort innovationsprojekt som leds av Köpenhamns universitet och medfinansieras av Innovationsfonden.

LIVSMEDEL Forskare från Köpenhamns universitet ska i samarbete med Århus universitet och en rad företag utveckla hållbar samproduktion av fisk, räkor och tång.

Under de kommande fyra åren ska de vidareutveckla ett slutet, hållbart kretslopp på land som utnyttjar restnäring och CO2 från räkor och fiskodling för att odla högvärdigt tång för livsmedels- och hälsoindustrin. Projektet heter SeaFree.

”Projektet syftar till att använda tångproduktion för att absorbera och omvandla utsläpp från fiskodling till en högvärdig produkt. Tången ska bland annat användas till näringstillskott som kan förebygga diabetes och hållbar innovation inom livsmedel. Utöver det samlas utsläpp som annars skulle släppas ut till atmosfären och vattenmiljön. Det producerade tånget är både hälsosamt och fullt av umamismak, säger professor Marianne Thomsen från

institutionen för livsmedelsvetenskap vid Köpenhamns universitet.

40 fots container gör tång på en vecka Projektet finansieras av Innovationsfonden med 14,4 miljoner DKK och genomförs i samarbete med företagen Pure Algae, DryingMate, Food Diagnostics, Sigrid Therapeutics, XOventure GmbH/Rigi Care, KOST, SOF Odde Caviar och HanseGarnelen.

En 40-fots containeranläggning med åtta stora 1000-liters tankar är fokus i innovationsprojektet. Containerlösningen är en så kallad PlugNPlay-teknik med stor exportpotential. Genom att kombinera saltvatten, CO2 och näringsämnen med LED-ljus förvandlar lösningen ingredienserna till tång på bara en vecka, vilket resulterar i en extremt kort skördeperiod.

”SeaFree representerar det senaste inom omcirkulationsteknik för en land-

baserad räk- och fiskodling. Förutom att fånga upp utsläpp återanvänder systemet även överskottsvärme från anläggningarna för Plug’n’Play-tekniken. I projektet ingår utveckling av en ny teknik som gör det möjligt att använda denna överskottsvärme för att torika tången som säljs till hälsoindustrin. På så sätt bidrar SeaFree till en mer hållbar och effektiv produktion”, säger Marianne Thomsen.

Kan bli ett exportäventyr

Slutprodukten består alltså av ett klimatvänligt alternativ till fisk och räkor och en hälsosam sorts tång, kallad havssallat, som är rik på både fiber och protein. Förutom att bli till olika kosttillskott ska havssallaten även användas som grönt tillbehör när folk köper fisk.

En del av projektet handlar också om att ta fram recept som ska öka medvetenheten om användningen av tång som ingrediens i smakrika middagsrätter hos konsumenten, säger professor Marianne Thomsen.

Enligt henne finns det stor potential i att föda upp fisk och odla tång på det sätt som SeaFree tänker göra. För om alla världens landbaserade räkor och fiskodlingar implementerade metoden skulle det kunna minska de globala matsystemens klimatavtryck avsevärt.

Därför kan kombinationen av fiskodling och tångodling i slutna system mycket väl utvecklas till ett nytt exportäventyr för Danmark.

”På en global nivå kommer det att vara möjligt att implementera den teknik som marknadsförs under namnet ”SeaFree Synergy Solutions” överallt i världen, och miljöfördelarna med tekniken är omiskännliga. ”Vi har redan kontakt med Sydkorea, som är mycket intresserade av tekniken och hur projektet utvecklas”, avslutar hon.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns universitet

Så visar sig autism hos små barn

Spädbarn som senare får symptom på autism tolkar rörelse på ett annat sätt. Det har Terje Falck-Ytter kunnat mäta redan när bäbisarna är fem månader gamla. Efter tolv års studier har han också ringat in flera andra tidiga tecken på autism – ny kunskap som på sikt kommer kunna leda till bättre stödinsatser för autistiska barn.

Under de senaste tolv åren har Terje Falck-Ytter studerat autism hos barn med hjälp av olika sorters experiment. En autismsdiagnos kan ställas först när barnen är runt två till tre år gamla, men han har kunnat visa att det långt innan dess finns skillnader i hur de tolkar sin omgivning. Det rör sig dock om subtila avvikelser, inte något som man själv skulle kunna avgöra i vardaglig interaktion.

– En första tanke skulle kunna vara att det är lätt att se vilka spädbarn som kommer få autism. Men det är det inte. De följer andras blick och tittar på ansikten ungefär som andra barn. Men vi har upptäckt en rad tydliga gruppskillnader när vi undersökt icke-sociala egenskaper, så som hur man reagerar på och tolkar ljud och synintryck mer generellt, säger Terje Falck-Ytter professor i psykologi, och ledare för forskargruppen Development and Neurodiversity Lab.

Skilnad i hjärnaktivitet hos spädbarn

I mars publicerade Terje Falck-Ytter en artikel i samarbete med forskare vid KIND (Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet), som visade att barn som senare konstateras uppfylla kriterierna för autism redan vid fem månaders ålder tolkar visuell information på annat sätt. Bäbisarna fick titta på en skärm med prickar som rörde sig i oreda för att sedan bilda olika mönster. Under tiden hade de på sig en mössa som mätte deras hjärnaktivitet. När spädbarnen tittade på komplexa mönster kunde forskarna se att hjärnaktiviteten såg annorlunda ut hos de som senare konstaterades ha symptom på autism.

– Att vi kunde se denna skillnad flera år innan symptomen på autism utvecklades är helt nytt. Och det pekar på att det finns en viss typ av visuella stimuli som de reagerar annorlunda på, säger Terje Falck-Ytter och fortsätter:

– Ansiktsrörelser är komplexa, vilket skulle kunna innebära att det också finns grundläggande skillnader i hur de tolkar ansiktsuttryck i den här åldern. Det är något vi nu vill titta närmare på.

Flera studier bekräftar skillnader i hjärnans utveckling

I tidigare studier har forskarna också observerat skillnader genom att undersöka barnens ögonrörelser och pupiller. De har till exempel studerat hur tio månaders gamla bäbisar reagerar på att en lampa börjat blinka bredvid en person mittemot, utan att personen verkar se det. De flesta barn försökte påkalla den

vuxnas uppmärksamhet med blicken, men bäbisarna som senare fick diagnos verkade inte vara lika intresserade av denna kommunikation.

– Vi ville studera hur de försökte initiiera interaktion med den andra personen, vilket tros återspegla deras sociala motivation. Vad vi kunde se var att de tittade mindre fram och tillbaka jämfört med barnen som senare inte utvecklade autism.

I ett annat experiment kunde de också se vissa skillnader i hur barnen intresserade sig för bakgrunds ljud.

– Barn som senare konstaterades ha autism reagerade mer på icke-sociala ljud i bakgrunden. Pupillerna utvidgades mer, de går igång på den här typen av bakgrunds ljud. Till exempel ljud som hörs i ett kök.

Autistiska barn är bra på att se detaljer

Förmågan att fokusera på detaljer kan också vara en styrka. När forskargruppen bad treåringar som fått autismsdiagnos att hitta ett kryss i en komplex bild kunde de lokalisera det snabbare än barnen som saknade autistiska drag.

Genom studier har de också fått sina antaganden motbevisade. Terje Falck-Ytter berättar att de trodde att barn med autism skulle ha svårare med motoriken redan som spädbarn. Men när de studerade hur bra bäbisar vid tio månaders ålder var på att fånga en boll kunde de inte se några skillnader jämfört med kontrollgruppen.

Studerar småsyskon

Runt en till två procent av befolkningen har autism. Terje Falck-Ytter säger att det troligen är flera hundra gener som tillsammans kan bidra till att man får diagnos, men att varje gen oftast bara ger en liten effekt. Klart är att det finns en tydlig ärftlig faktor. Därför har man i studierna rekryterat familjer där ett barn redan konstaterats ha autism. Sannolikheten att nästa barn också får diagnos är då mellan tio och 20 procent. Det finns också en könsbias där autism är mer vanligt förekommande hos pojkar.

– Varför det är vanligare bland pojkar än hos flickor vet man inte säkert, men en hypotes är att det är knutet till könshormoner som påverkar sannolikheten för autistisk utveckling olika för pojkar och flickor.

Studierna som genomförts under de här åren är en del av Projekt Småsyskon, ett samarbete mellan Uppsala universitet

Terje Falck-Ytter, professor vid institutionen för psykologi, Avdelningen för Utvecklingspsykologi, Uppsala Barn- & BabyLab. Fotograf: Mikael Wallerstedt

och KIND. Forskarna har följt runt 300 barn från fem eller tio månaders ålder fram till att de fyllt tre år. Deltagarna kommer från hela Sverige och har fått resa med sina familjer till både KIND och Uppsala flera gånger för att vara med i de olika besöksdagarna.

– Det krävs långsiktig finansiering för att göra den här typen av studier. Det tog nästan tio år från vi startade till att artiklarna började publiceras, säger Terje Falck-Ytter.

Forskargruppen är nu är färdiga med själva datainsamlingen och går in i en analysfas där de också ska jämföra sina resultat med europeiska samarbetspartners.

Målet är inte att ta bort autismen Även om projektet varit extremt resurskrävande ser Terje Falck-Ytter stora fördelar med att studera små barn. Att försöka ringa in vad autism är hos vuxna är en utmaning eftersom personerna efter att ha levt med symptomen i många år kan ha egenskaper som bör

ses som konsekvenserna av autism snarare än ’autismen i sig’.

– Genom att titta på spädbarn och barn, innan man fått alla de här pålagringarna av komplexitet, är det lättare att förstå vad som är kärnan i det som är autism.

Med mer kunskap om hur autistiska barn uppfattar och interagerar med sin omgivning har man bättre förutsättningar att anpassa miljön och ta fram individanpassat stöd.

– Målet är inte att ta bort autismen, den speglar ju generella skillnader i befolkningen som är knutna till både styrkor och svagheter, utan det handlar om att hitta sätt att stödja barnen. Vi vill bidra till att utvecklingen stimuleras så att personen i framtiden kan kommunicera och delta i samhället på det sätt han eller hon vill.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet/
Sandra Gunnarsson

Välkommen till Autoexperten!

Hos oss hittar du reservdelar, tillbehör och vertyg till din bil, lastbil, mc, husvagn eller båt.

AUTOEXPERTEN I LUND
Nöbbelövs Mossaväg 3, 226 60 Lund
Telefon: 046-30 57 30

AUTOEXPERTEN I MALMÖ
Lundavägen 143, 212 24 Malmö
Telefon: 040-21 03 30

AUTOEXPERTEN I HELSINGBORG
Muskötgatan 4, 254 66 Helsingborg
Telefon: 042-38 61 60

Autoexperten

Vaxkassetter
Roll-on 100ML
24 st. 480.00 kr
~~840.00 kr~~

Vaxvärmare vaxkassetter
Roll on 100ml – Dabaciare
165.00 kr
~~275.00 kr~~

65.00 kr 400ml
125.00 kr 800ml

www.vaxkassetter.se

Vax i burk Rosa 400/800 ml

Kopplingen mellan allergier och nedstämdhet

Studier gjorda sedan tidigare har visat att pollensäsonger tenderar att bli längre. Samtidigt har nyare forskning funnit ett samband mellan exponering för allergener som pollen och psykiska besvär som nedstämdhet och ångest.

Alltsedan pollensäsongerna blir mer intensiva och pågår under längre perioder på grund av klimatförändringarna kommer detta att inte bara påverka miljön, utan även människor. Ökade koldioxidnivåer beräknas leda till intensivare pollenperioder då växter gynnas av denna typ av miljöförändringar och att det i sin tur leder till högre pollenhalter på lång sikt. Enligt en artikel från New York Times reagerar vissa allergiker tidigare och får symptom tidigare under året på senare tid jämfört med tidigare år, av vad som framgår av en intervju med en representant från det amerikanska astma- och allergiförbundet. Förutom det har vissa personer även upplevt att de har mer intensiva symptom under en längre tid, vilket stämmer överens med teorier kring tidigare nämnda klimatförändringars effekter på växtligheten.

Förutom förändrade pollenperioder så finns det även stöd i ny forskning om kopplingen mellan psykisk ohälsa (symtom på depression och ångest) och allergisk snuva, enligt en artikel från New York Times. Allergier framkallar dessa symptom på så sätt att de får människor att överlag må sämre och att symptom som kan uppstå (exempelvis snuva) kan påverka livskvaliteten på olika sätt. Till exempel kan

energinivåer, sömn och produktivitet påverkas till följd av allergiska reaktioner. Detta innebär att människor som upplever detta generellt sett inte mår bra, vilket beskrivs som psykologiska stressorer i artikeln.

Inflammation kan även kopplas till psykisk ohälsa genom fler sätt som inte nödvändigtvis hör ihop med sömnkvaliteten och andra problem orsakade av snuva. Inflammationen som orsakas av pollen hos allergiker kan även vara en orsak till nedstämdhet och ångest. När pollen andas in av allergikern och kommer i kontakt med membran i näsan triggar det igång immunsystemet. Detta orsakar i sin tur att substanser, som en viss typ av proteiner som kallas cytokiner, släpps ut i kroppen som reaktion på inandningen av pollen (och i sin tur på ämnet som framkallar allergin). Cytokiner produceras när kroppen misstänker att det finns en infektion och dessa cytokiner kan aktivera delar av hjärnan som reglerar symptom på depression och ångest. Trots att denna koppling är understuderad kan vidare forskning användas för att skapa en annan förståelse för patienter, både för människorna själva men även för anställda inom sjukvården att förstå patienternas behov och kunna granska vården som mottas och bedrivs.

Även om det inte är fastställt att pollenallergi orsakar nedstämdhet har man upprepade gånger funnit en koppling mellan pollenallergi och psykiska besvär. En artikel från New York Times lyfter fram att allergiker är en och en halv gång mer benägna att ha en allvarlig typ av depression och att det är ett samband som framgår mer hos kvinnor. Observationsstudier har även hittat en association mellan allergisk snuva och en högre risk för ångest. Allergisk snuva associeras även med en högre risk för psykiatriska diagnoser hos vuxna, av vad forskare har funnit i en studie. Ett fåtal andra undersökningar har även tittat på självmordsbenägenhet och pollenhalter och funnit att det kan finnas ett samband mellan höga pollenhalter och självmordsrisk, men att studierna inte kan förklara eller förstå denna korrelation mer ingående. Artikeln hävdar vidare att det finns flera riskfaktorer för självmordsrisk, enligt ett uttalande från en lektor som har studerat sambandet mellan psykisk ohälsa och allergier. Artikeln poängterar vidare att det behövs fler studier för att mer specifikt förstå allergiernas roll när det kommer till inflytande på beteende.

I studier som har gjorts har forskare använt sig av djurstening för att studera mekanismerna hos råttor och möss, där forskare upprepade gånger exponerade råttorna för allergener för att senare observera deras hjärnor. Råttorna och mössen visade tecken på ångest och hade högre halter av cytokinproduktion i hjärnan, och högre nivåer av ett stresshormon.

Trots att man inte kan förhindra pollen helt kan man undvika det på olika sätt. Här kommer ett par råd som man

kan följa för att förhindra pollenallergins konsekvenser:

1. Hitta medicin som passar dig. Det kan ta tid att hitta rätt medicin, men det finns receptfria nässprayer och tabletter med antihistaminer man kan ta på apotek. Man kan även kontakta vårdcentralen för rådgivning om allergimedicinering, då det kan vara svårt att hitta rätt behandling.

2. Rensa din näsa. Genom att använda ett specifikt redskap för att hålla saltlösning i ena näsborren och låta det rinna ut via den andra så kan man motverka att man känner att näsan blockeras av nästappa.

3. Planera tiden utomhus noga. Pollenhalterna tenderar att vara högst mellan tidig morgon och lunchtid och på torra dagar med värme och blåst. Stanna kvar inomhus under de tidpunkterna eller gå ut senare på dagen under kvällen för att reducera mängden pollen som man kan andas in.

4. Reducera pollen hemma. Undvik att ta med pollen tillbaka in i hemmet efter att ha varit ute genom att byta om eller duscha.

5. Tänk på att allergivaccination (immunoterapi för pollenallergier) finns som behandlingsform. Man kan kontakta vårdcentralen om man har svårt att hitta medicin som man upplever lindrar besvären.

Det är heller inte alltid lätt att avgöra om man är trött för att man har kommit i kontakt med ett ämne som orsakar allergiska reaktioner eller om man är trött av andra orsaker, som en förkylning. Artikeln från New York Times föreslår att man ska uppsöka läkare om man upplever att allergisymtomen förvärrar ens välbefinnande. Detta kan man märka av genom att se ifall man uttrycker tydliga symptom på nedstämdhet. Om man har tappat intresse för saker som man brukade tycka om förut, om sömnvanorna ändras och om man upplever att man känner sig olikt sig själv bör man uppsöka läkare och berätta för sjukvården ungefär hur länge man har haft dessa besvär. Man kan i vissa fall behöva utreda om medicinen har biverkningar som gör en däsåg, trött eller på annat sätt inverkar på ens sinnesstämning, ifall man är pollenallergiker. Vissa läkemedel kan orsaka irritabilitet och öka risken för att utveckla symptom på ångest eller depression. Vissa sorters nässpray kan orsaka ångest, nervositet och sömnsvårigheter.

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se /dk

Källor:
"Allergy Season Is Getting Worse. Here's How to Prepare" The New York Times, publicerad 2023-03-27
"The Connection Between Seasonal Allergies and Mental Health", The New York Times, publicerad 2023-05-08

TMP OUTLET ÅKARP • Sport & Fritid

1500Kvm Märkeskläder! • Alltid 20-80% Sportoutlet med kläder & tillbehör för träning, cykel, golf & fritidsliv. Kända märken till superpriser! Nya erbjudanden varje vecka!

Flanellskjorta • Herr Stl S-2XL **-75% 99:-** Rek.pris 399:-

Tech Pants • Herr Stl 30/30-38/36 **-20% 599:-** Rek.pris 749:-

Fröseke Piké Herr Stl S-3XL **-51% 169:-** Rek.pris 349:-

Fröseke Piké Dam Stl S-3XL **-51% 169:-** Rek.pris 349:-

Flamenco Beach Diving Set Jr. **-45% 189:-** Rek.pris 349:-

Bullhead Kids Full Face Mask Junior Stl XS **-42% 399:-** Rek.pris 699:-

Wilson Duo Soft+ **-33% 199:-** Rek.pris 299:-

Oncourse Chipper 18° **-40% 299:-** Rek.pris 499:-

Oncourse Wedge 52° • 56° • 60° **-24% 379:-** Rek.pris 499:-

Men's Left Herr Stl M-XL **-22% 139:-** Rek.pris 179:-

Men's Left Herr Stl S-XL

Men's Right Herr Stl S-XL

MARINE Badshorts Jr. • Junior Stl 122-164 **-35% 129:-** Rek.pris 199:-

Hollie Reco Skort Kjol med innerbyxa! Dam Stl 36-44 **-42% 399:-** Rek.pris 699:-

MARINE Badshorts • Herr Stl S-2XL **-50% 149:-** Rek.pris 299:-

CUTTER & BUCK Golfparaply **-38% 229:-** Rek.pris 369:-

Floridabollar A-Klass • Nypåfylt!

1st. **8:-**

20st. **99:-**

SPALDING TOP-FLITE NIKE Wilson Staff PINNACLE Callaway Titleist TaylorMade BRIDGESTONE Volvik MAXFLI SRIXON

Worcin Closed Sandal Herr Stl 41-46 **-52% 379:-** Rek.pris 799:-

Sandal från Whistler. Utsida i syntet och textil, insida i textil. Sula i gummi, samt med dragsko och kardborreband. **-50% 349:-** Rek.pris 699:-

Ariya • Herr Stl 41-46 **-46% 799:-** Rek.pris 1499:-

Ariya • Dam Stl 36-42

Sandal med ett enkelt och moderiktigt utseende. Lätt och bekväm! **-50% 299:-** Rek.pris 599:-

Sitao Sandal Dam Stl 37-41 **-50% 299:-** Rek.pris 599:-

ZIGZAG Naikie Kids Sandal Junior Stl 24-35 **-50% 99:-** Rek.pris 199:-

Tuffa och sköna sandaler för barn. Tillverkade i gummi.

Köpenhamn bekämpar långa handläggningstider med robotar

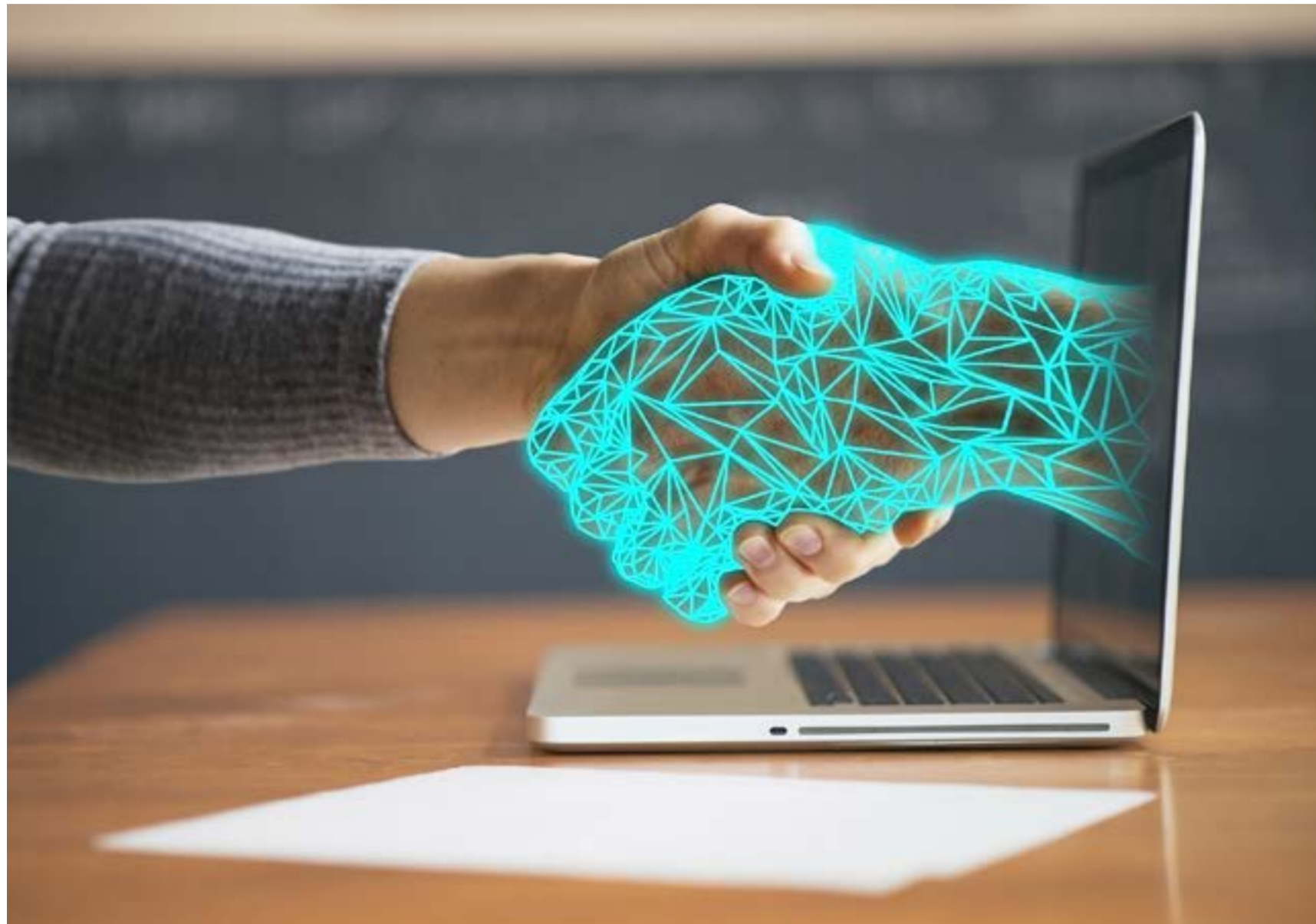

Bild: kiquebg / Pixabay

Teknik- och miljöförvaltningen har satt in flera robotar i kampen mot de långa handläggningstiderna inom byggärendområdet. Handläggningstiderna minskar, och 11,2 miljoner DKK ska säkerställa ännu fler digitala lösningar i byggärendehantering.

En armé av robotar arbetar bakom kulisserna för att se till att de byggansökningar som kommer in till Köpenhamns kommun snabbare kommer igenom handläggningsprocessen.

På senare tid har robotar som Færdignan som kan skicka ut de färdiga besluten och Skip som skickar ut bristbrev anslutit sig - och fler är på väg. Robotar kan hjälpa till att spara tid vid handläggning av byggärenden.

I fallet med överföringen valde partierna att anslå ytterligare 11,2 miljoner danska kronor för en ökad digitaliseringsinsats, så att digitala lösningar och robotar kan skruvas upp ännu mer.

Teknik- och miljöborgmästare Line Barfod är glad över att rekordmånga avsatts för att utveckla smarta, digitala lösningar och robotar:

”Att få bygglov måste gå snabbare

än det gör i dag. Handläggningstiden måste kortas och minskas och den är på god väg att minskas. Robotar kan hjälpa till att spara tid i ärendeprocessen och därför är de en viktig del av Köpenhamns strävan att få slut på långa handläggningstider och jag är glad att det finns politiskt stöd för att utveckla smarta, tekniska lösningar och robotar, eftersom vi kan se att det gör ont”, säger hon.

Förvaltningen följer byggärendområdet noga och använder en prognosmodell som gör det möjligt att beräkna hur ärendehögen och ärendehandläggningstiden utvecklas under olika förutsättningar. Enligt prognosen ska ärendehögen vara avgjord i juli 2023, då även rikstjänstmålen ska nås - i genomsnitt - för nya ärenden.

Fakta: Robotarna ingår i en lång rad satsningar som Teknik- och miljöförvaltningen har satt igång för att minska handläggningstiden inom byggären-

deområdet, förvaltningen fasttracker, t.ex. vissa falltyper och omedelbart löser andra. Förvaltningen har även avtal med en extern partner som tar hand om en del av det ärendeförberedande arbetet. Ett kontaktcenter har också inrättats där byggsökande kan ringa in och få status på sitt byggärende.

Förvaltningen har också förstärkt dialogen med de byggsökande för att minimera fel i byggansökningarna. För närvarande är det upp till 70 procent av fallen som förlänger felen av de byggansökningar förvaltningen får in.

Detta beror i första hand på att den enskilde sökande efter införandet av de danska nationella byggreglerna BR18 själv har blivit ansvarig för att få en så kallad brand- och byggedeclaration och för att placera en byggnad i rätt brandklass. Många tycker det är svårt och de danska nationella riktlinjerna för kommuner och medborgare har inte följts vid utbyggnaden av BR 18.

Teknik: Köpenhamns kommuns KIT Robotics har ansvarat för utvecklingen av robotarna.

Skip: Roboten Skip skickar ut ett bristbrev om ett dokument saknas i en byggansökan eller om alla fält inte är ifyllda.

Færdignan: Roboten Færdignan mö-

ter bara de byggsökande i slutfasen. Han ansvarar för att skicka ut beslut.

Lukkelise: Roboten LukkeLise stänger automatiskt gamla ärenden, så att byggärendehantera inte behöver lägga tid på att göra det manuellt.

Ændrea: Roboten Ændrea kan bläddra igenom en enorm mängd material och se om det finns ny information som byggärendehantera behöver hantera. De snabba robotögonen hjälper till att spara handläggarens resurser.

ByggBob: Roboten ByggBob vill hålla ordning på saker och ting. Om ett dokument skannas in felaktigt vänder han till exempel om det, så att byggärendehantera inte behöver göra det manuellt. ByggBob kan också skapa nya ärenden. Det brukade ta 40-45 minuter för en anställd att skapa ett ärende manuellt. ByggBob behöver bara ca 5 minuter och han jobbar dygnet runt.

Absalon: Roboten Absalon kliver in under slutfasen, så om nya handlingar kommer in på ett ärende kort innan ett beslut, placerar roboten dem på ärendet.

Info Express
www.infoexpress.se / .dk
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns kommuns.

Ballingslöv®
vardagsglädje

KAMPANJ

**RABATT
MOTSVARANDE
MOMSEN
PÅ KÖK, BADRUM OCH FÖRVARING**

MUMSAVDRAG PÅ KÖK, BADRUM OCH FÖRVARING

Passa på att köpa ett svensktillverkat kök från Ballingslöv så får du just nu rabatt motsvarande momsen på kök, badrum och förvaring. Vi erbjuder nu också, vid köp av 5 vitvaror, den billigaste vitvaran på köpet*.

Läs mer om kampanjen eller boka ett möte i butiken på ballingslov.se

*Avser vitvaror ur Ballingslövs utvalda vitvarusortiment från Siemens, Neff eller Electrolux vid köp av minst 5 vitvaror från samma varumärke. Kampanjen pågår under perioden 11/4-11/6. Se detaljerade villkor på ballingslov.se

Ballingslöv® | Svågertorp

Drakagatan 2 Malmö, Tel 040-37 78 90, www.ballingslov.se
ÖPPET: Måndag - fredag 10.00-18.00, lördag 10.00-15.00

LUNDS KAKELVARUHUUS EST 1994

Vi erbjuder nyckelfärdigt badrum på 14 arbetsdagar*

*Obs: Tiden kan variera utifrån badrummets storlek och komplexitet.

Lunds Kakelvaruhus, en riktig fackhandel med egen totalentreprenad med alla yrkeskategorier i huset såsom plattsättare, vvs, el och måleri. Allt på ett och samma ställe med endast en kontaktperson genom hela renoveringen.

Med nästan 30 år i branschen är Lunds Kakelvaruhus störst inom badrumsrenovering. Enbart i Lund levererar vi ca 400-450 stycken badrumsrenoveringar varje år.

Vi vet att många tycker det är svårt att se det nya badrummet framför sig, därför erbjuder vi alla kunder kostnadsfritt få en 3D eller fotorealistisk vy av det nya badrummet. Boka ett kostnadsfritt hembesök idag, besök oss i Skånes största kakelbutik på Traktorvägen 19 (Gunneshöj) i Lund 046-211 211 6 (val 2)

Just nu, upp till 25% rabatt på kakel och klinker vid order av en totalentreprenad med start senast 30 juni.

Lunds Kakelvaruhus Försäljning AB
Traktorvägen 19
046 2112116 (val2)
butiken@lunds-kakelvaruhus.se

Arbetskraftsinvandring: förbättring av lagliga möjligheter att arbeta i EU

Bild av Greta Hofmann/Peaks

■ Ta reda på mer om olika arbetstillstånd för tredjelands medborgare och hur EU ser över dem för att främja laglig arbetskraftsinvandring.

Europa står inför demografiska förändringar, med en snabbt åldrande befolkning samtidigt som färre barn föds. Pensionärer väntas utgöra ungefär en tredjedel av EU:s befolkning år 2050. Detta kommer att få betydande sociala och ekonomiska konsekvenser, bland annat ökad efterfrågan på hälso- och sjukvård, sociala tjänster, lägre produktivitet och ökade offentliga utgifter.

För att bidra till att hantera dessa utmaningar har EU uppmuntrat laglig migration för att åtgärda arbetskraftsbrist, fylla kompetensluckor och stimulera den ekonomiska tillväxten.

EU:s blåkort: hur EU attraherar högkvalificerad arbetskraft

EU:s blåkort är ett arbets- och uppehållstillstånd som gör det möjligt för tredjelandsmedborgare att arbeta och bo i ett EU-land, förutsatt att de har en examen eller motsvarande kompetens och ett jobberbjudande som uppfyller en minimilön.

Uppdateringen av blåkortssystemet träder i kraft i slutet av 2023. Uppdateringen innebär att sökande bara behöver uppvisa ett anställningsavtal som sträcker sig 6 månader istället för 12 månader som det är idag, samt att löneträskeln sänks till 100 procent av den genomsnittliga bruttolönen i landet.

Blåkortet är giltigt i upp till fyra år och kan förnyas. Innehavare av blåkortet får ta med sig sina familjemedlemmar för att bo tillsammans med dem i EU. Kortet erkänns i alla EU-länder utom

Danmark och Irland.

Ett kombinerat tillstånd: ett tillfälligt och landspecifikt arbetstillstånd
För dem som inte uppfyller kraven för EU:s blåkort är det kombinerade tillståndet ett alternativ.

Det är ett kombinerat arbets- och uppehållstillstånd som utfärdas för upp till två år av det EU-land där tredjelandsmedborgaren i fråga kommer att arbeta och bo.

Direktivet om det kombinerade tillståndet från 2011 håller för närvarande på att ses över. För att göra EU mer attraktivt föreslås att ansökningsprocessen ska förkortas från fyra månader till 90 dagar. Processen kan minska till 45 dagar för sökande som redan har ett tillstånd eller som valts ut genom ett talangpartnerskap inom EU.

Tillståndet kommer inte längre att vara knutet till en specifik arbetsgivare, vilket gör det möjligt för arbetstagare att byta jobb, något som underlättar matchningen av arbetskraft och minskar arbetstagares utsatthet för exploatering. Arbetstagare skulle också få behålla det kombinerade tillståndet under upp till nio månader när de är arbetslösa.

Efter godkännande av Europaparlamentets förhandlingsposition i april väntas förhandlingar om lagens slutliga utformning inledas med rådet.
Vem är det kombinerade tillståndet avsett för?
Det reviderade kombinerade tillståndet gäller nästan alla arbetstagare från län-

der utanför EU och deras familjer, studenter med arbete, säsongarbetare och flyktingar. Det kombinerade tillståndet är dock inte tillgängligt för egenföretagare eller personer som väntar på att en asylansökan ska behandlas.

Status som varaktigt bosatt i EU
Status som varaktigt bosatt i EU ger tredjelandsmedborgare rätt att stanna och arbeta i EU på obestämd tid. Den infördes 2003 som ett sätt att främja laglig migration och integration. När den beviljas kan personen röra sig och arbeta fritt inom EU.

Dessa regler håller också på att ses över. Europaparlamentet vill sänka det krav på bosättning som krävs för att kvalificera sig till tre år från fem år, vilket ursprungligen föreslagits av kommissionen, samt inkludera flyktingar och andra grupper som står inför hinder. De nya reglerna skulle garantera lika-behandling med EU-medborgare inom områden som sysselsättning, utbildning och sociala förmåner.

Barn vars föräldrar har status som varaktigt bosatta skulle automatiskt få samma ställning, oavsett var de är födda.

Vem är inte berättigad till status som varaktigt bosatt i EU?
Status som varaktigt bosatt i EU är inte möjligt för tredjelandsmedborgare som:
• studerar eller genomgår en yrkesutbildning.
• har en pågående ansökan om tillfälligt eller internationellt skydd.
• är bosatta inom EU av tillfälliga skäl

som "au pair", eller som arbetstagare som utstationerats av en tjänsteleverantör för att tillhandahålla gränsöverskridande tjänster, eller som leverantör av gränsöverskridande tjänster.

Erkännande av migranters kvalifikationer i EU
Ledamöterna efterlyser EU-regler för att erkänna migrerande arbetstagares kvalifikationer. De vill att yrkeskvalifikationer samt färdigheter och kompetenser som förvärvats av en tredjelandsmedborgare i ett annat EU-land ska erkännas på samma sätt som EU-medborgares kvalifikationer. Det är upp till de enskilda EU-länderna att besluta om erkännande av kvalifikationer som förvärvats utanför EU:s territorium.

År 2019 arbetade omkring 48 procent av de högkvalificerade migranterna i låg- eller medelkvalificerade arbeten, jämfört med endast 20 procent av EU-medborgarna. Den vanligaste anställningsformen är som städare eller hushållsbiträde, medan 62 procent av datorprogrammeringsföretagen och 43 procent av byggföretagen rapporterar om arbetskraftsbrist.

EU-länderna kan kräva en viss språknivå innan de beviljar långvarigt uppehållstillstånd, men i sådana fall bör de erbjuda kurser utan kostnad.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Koldioxidläckage: hindra företag att smita från utsläppsreglerna

■ Parlamentet vill ha en mer ambitiös koldioxidskatt på importerade varor. Syftet är att hindra koldioxidläckage, det vill säga verksamhet som flyttar från EU för att slippa utsläppskrav.

När den europeiska industrin återhämtar sig från covid-19-krisen och kämpar med effekterna av kriget i Ukraina, försöker EU uppfylla sina klimatåtaganden, utan att äventyra antalet jobb och produktionskedjor på hemmaplan.

Omkring 27 procent av de globala koldioxidutsläppen från bränsleförbränning kommer från internationellt handlade varor. Samtidigt har utsläppen från EU:s import ökat, vilket riskerar undergräva effekten av EU:s klimatinsatser.

Vad är koldioxidläckage?
Koldioxidläckage uppstår då industrier som släpper ut växthusgaser flyttar verksamhet från EU till andra länder för att slippa tuffare standarder.

Hur kan EU hindra koldioxidläckage?
EU genomför insatser för att minska sitt koldioxidavtryck enligt den Europeiska gröna given. Men mål om att bli mer hållbart rustat och klimatneutralt till år 2050 riskerar att undergrävas av avsaknad av insatser från andra mindre klimatambitiösa länder. För att mildra detta föreslog kommissionen i juli 2021 en gränjusteringsmekanism för koldioxid (CBAM, Carbon Border Adjustment Mechanism), genom vilken en koldioxidskatt tillämpas på vis-

sa varor som importeras från länder utanför EU. CBAM är också en del av en rad lagar som justeras inom ramen för Fit for 55-paketet. Syftet är att uppfylla den europeiska klimatlagen genom att minska utsläppen av växthusgaser med minst 55 procent fram till 2030, jämfört med 1990 års nivåer.

Hur kommer en europeisk koldioxidskatt att fungera?
Om produkter kommer från länder med mindre ambitiösa regler än EU tillämpas skattesatsen som säkerställer att importer inte är billigare än motsvarande EU-produkt.

Givet risken att miljöskadliga sektorer flyttar verksamhet till länder med mindre strikta regler för utsläpp av växthusgaser, är pris på koldioxid ett viktigt komplement till det existerande systemet inom EU för handel med utsläppsrätter (ETS).

Nuvarande prissättningsmekanismer för koldioxid inom EU: ETS
Enligt det nuvarande systemet med handel med utsläppsrätter (ETS) som innebär finansiella incitament för att minska utsläppen måste kraftverk och industrier inneha ett tillstånd för varje ton koldioxid de producerar. Priset på tillstånden

drivs av utbud och efterfrågan.

På grund av den ekonomiska krisen hade efterfrågan på tillstånd fallit, och därigenom också priset, vilket avskräckte företag från att investera i grön teknologi. För att lösa frågan reformerar EU ETS, i enlighet med Fit for 55-paketet.

Regler för gränjusteringsmekanismen
Efter en preliminära överenskommelse med EU-länderna i december 2022 antog Europaparlamentet reglerna för gränjusteringsmekanismen (CBAM) i april 2023. Den kommer att omfatta varor från energintensiva industrier som järn, stål, cement, aluminium, gödningsmedel och elektricitet.

CBAM ska inledningsvis tillämpas på direkta utsläpp - växthusgaser som släpps ut från det att varor produceras till dess att de importeras till EU. Men i framtiden kommer den också att tillämpas på indirekta utsläpp - från elproduktion som används för att producera de varor som omfattas av lagstiftningen.

Vem betalar avgiften?
Importörerna måste betala skillnaden mellan det koldioxidpris som betalas i

produktionslandet och priset på EU:s utsläppsrätter inom ramen för EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS). De måste kvartalsvis rapportera de direkta och indirekta utsläppen från varor som importerats under det föregående kvartalet samt alla koldioxidpriser som betalats utomlands.

När börjar den nya koldioxidavgiften gälla?
Längden på övergångsperioden och det fullständiga införandet av CBAM kommer att kopplas till utfasningen av gratis utsläppsrätter inom ramen för systemet för handel med utsläppsrätter (ETS) och kommer därför att införas gradvis mellan 2026 och 2034.

Vad ska pengarna som samlas in via EU:s koldioxidavgift användas till?
Ledamöterna stod bakom kommissionens förslag om att använda intäkterna som en ny inkomstkälla i EU-budgeten. Dessutom bör minst motsvarande ekonomiskt värde kanaliseras till de minst utvecklade länderna för att hjälpa till att minska koldioxidutsläppen från deras tillverkningsindustrier.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

ZEN RITUAL
with green tea

www.vaxkassetter.se

AFRODITA PROFESSIONAL
PURE NATURE
Green Tea
Power of 100% NATURAL OILS
Massage oil
Mescalino oijn
Relaxing effect - "ZEN" CONCEPT

AFRODITA PROFESSIONAL
ART OF SPA
Rice Scrub
EXTRA GENTLE TREATMENT
FOR SENSITIVE SKIN

AFRODITA PROFESSIONAL
ART OF SPA
Green Tea Yoghurt & Mask
Yoghurt/Maska za obrav & tretanje
RELAXING TREATMENT
FOR ALL SKIN TYPES

AFRODITA PROFESSIONAL
ART OF SPA
Green Tea Body Lotion
Zeleni čaj lotion za telo
FOR ALL SKIN TYPES

Billackering i Toppklass

Billackering i mästarclass
Hjälp med skadan?

Drop-in skadebesiktning
Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se
Webb: www.ubilack.se

Däckcenter
i Vellinge

Byt däck i Vellinge
Rätt däckverkstad för ditt däckbyte

Adress: Fabriksgatan 3, 235 32 Vellinge
Tel: 040-42 00 52 | E-post: info@dackcenter.se

**ÖVER 800 OLIKA
SORTER LÖSGODIS!**
**DELICATO OUTLET OCH
STORT GLASSCAFÉ!**

Topplocksgatan 9F Malmö • 040-62 81 311 • Må-Sö 10-20 • www.kandyz.se/toftanas

Rätsticken
Din glada garnbutik i Malmö

Garner Tillbehör Stick-café

www.ratsticken.se
Regementsgatan 84, 217 51 Malmö | Tel. 040- 26 94 46 | Epost: info@ratsticken.se

Eriks
Biluthyrning

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG

milano
SKRÄDDERI & KEMTVÄTT

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

Djäcknegatan 2 21135, Malmö | Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444 | E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

Kor - ett forntida miljöproblem?

■ Kor ses som problematiska för klimatet för att de genererar metangas i samband med matsmältningen, men tack vare en entreprenöriell innovation behöver det snart inte längre vara så.

Köttindustrin har kritiserats för att kor släpper ut metangas när de pruttar och rapar under tiden som de smälter maten. En artikel från The Guardian uppskattar att ungefär en tredjedel av alla utsläpp av metan som orsakas av mänsklig aktivitet kommer från boskapsdjur som primärt används för produktion av nötkött och mejeriprodukter. Denna metangas produceras i samband med matsmältningen hos idisslare. Kor och andra boskapsdjur producerar ungefär 14% av alla utsläpp av växthusgaser som orsakas av människor. Vidare framgår det av artikeln att det snabbaste sättet att minska den globala uppvärmningen fram tills 2040 är att minska mängden metangas som släpps ut i atmosfären. Artikeln lyfter fram att en minskad köttkonsumtion kan vara ett alternativ för att kunna minska metanutsläppen. En minskad köttkonsumtion måste trots det inte vara fallet.

För att förhindra att kor släpper ut metan experimenterar köttindustrin med att tillägga tång i boskapsdjurens diet, enligt en artikel från Bloomberg. Personerna som odlar den ätliga, röda tången har problem med att kunna anpassa utbudet till efterfrågan. De röda algerna som odlas motverkar att växthusgasen blir till i komagarna under matsmältningen om korna äter dem. Även denna artikel framhäver kornas skadliga inverkan på klimatet. Med en och en halv miljard kor som föds upp för köttkonsumtion blir summan av dessa boskapsdjur hundratals miljoner kilogram metan årligen. Genom att mata dessa djur med tång kan 98% av deras metanutsläpp reduceras. Siffror som kommer från experiment i laboratorium bekräftar att kornas metanutsläpp kan minskas med 95%. Däremot kommer upptäckten från företagets egna tester, vilket är värt att poängtera.

Den nya upptäckten har gett upphov till en ny marknad inom den marina odlingssektorn för foder. Sjögräset tar ungefär fyra månader att förberedas inför skörden och det kräver stora områden med öppna vattendrag för att växa. Intensiv odling av sjögräs kan dock orsaka negativa konsekvenser för resterande marint liv och de årliga odlingskostnaderna kan också bli stora. Det beräknas kosta cirka 132 miljoner till 1,62 miljarder australiensiska dollar för att producera tång för nötköttindustrin i ett år och beräkningarna täcker bara Australiens kostnader.

Ett australiensiskt startup-företag erbjuder ett syntetiskt alternativ för att härma effekterna av tången. Produkterna som detta företag introducerar på marknaden innehåller bromoform, den aktiva ingrediensen i sjögräs som hindrar metanproduktionen. Dessa produkter tillverkas även i laboratorier istället för i hav. Det finns ett vattenlösligt alternativ för frigående boskap som kan paras ihop med kornas mätlid. För djur som inte är frigående finns mineraltillskottspulver och en oljebaserad vätska som kan blandas med maten istället. Snart kommer en formula i tablettform att också vara tillgänglig. Företaget kommer även försöka att tänka på prisernas rimlighet och ha som mål att produkterna inte ska kosta mer än 10% av djurets totala värde under dess livstid.

Det finns forskare som är skeptiska mot dessa alternativ och uppmanar till försiktighet gällande användningen av syntetiska alternativ på grund av de höga halterna av bromoform. Detta för att ämnet är förbjudet under Montrealprotokollet på grund av dess risk att potentiellt skada ozonlagret. Det finns alltså en risk för att producera kemikalier

Bild av Good Bye / Pixabay

som skadar ozonlagret för att potentiellt lösa problemet kring metanutsläpp, enligt de kritiska rösterna. Personer som ställer sig kritiska till kommersialiseringen menar att de syntetiska alternativen fortfarande borde testas och vidare undersökas innan produkterna släpps ut.

Det finns ingen utförlig forskning om vad som händer med bromoform när det har förtärats av djur, men leverantörer inom industrin uppger att oroligheterna kring ämnet är obefogade. De uppger vidare att bromoform bryts ned nästan helt i djurets mage efter ungefär tre timmar och att det då inte längre har någon klimatpåverkan. Det finns helt enkelt inte tillräckligt med tång i djurens föda för att kunna skada ozonlagret. Vidare uttryckte även andra forskare som svarade mot kritiken - varav flera var inblandade i kommersialiseringen av sjögräset för att dämpa utsläppen av metan - att mikroorganismer inblandade i kons matsmältningssystem bryter ned bromoform från alger som läggs till deras föda. De drog senare slutsatsen att en storskalig aquakultur av tången och dess påverkan i effektiva metanreduce-

rande strategier för idisslare inte kommer att negativt påverka djurens hälsa, matens kvalitet eller ozonlagret.

Algbaserade produkter och deras respektive alternativ har inte kommersialiserats och det finns inte några incitament för bönder att använda alternativa produkter till alger eller några regelverk för att se över och reglera användning. Det pågår fortfarande tester där man använder alternativa sjögräsprodukter som innehåller lägre halter av bromoform. Även alternativa produkter som inte baseras på sjögräs undersöks.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se/.dk
Källa: Lunds universitet

Källor:
"What's the beef with cows and the climate crisis?", The Guardian, publicerad 2021-10-27
"A Pellet That Stops Cows From Burping Climate-Warming Methane", Bloomberg, publicerad 2022-11-30

Vi söker samarbetspartners som!

1. Skribenter
2. Redaktör (Svenska och engelska är krav. Danska är meriterande).
3. Grafisk formgivare
4. Säljare

För mer information, kontakta oss på: office@infoexpress.se

Vi söker utdelare!

Vi söker utdelare i: Falsterbo/Skanör, Höllviken, Vellinge, Tygelsjö, Limhamn/Bunkeflostrand, Malmö, Lomma, Lund, Bjärred, Löddeköpinge, Landskrona och Helsingborg.

För mer information, kontakta oss på: office@infoexpress.se

GALNA PRISER PÅ MOUNTAINBIKE

PASSA PÅ
ATT KÖPA NY
CYKEL

15-30%

RABATT PÅ ALLA MOUNTAINBIKES

GÄLLER ENDAST PÅ ORDINARIE PRISER T.O.M. 28 MAJ 2023. GÄLLER EJ PÅ BESTÄLLNINGSVAROR.

**CYKEL
GIGANTEN**

TELEFON: 010 - 102 59 00

KUNDTJANST@CYKELGIGANTEN.SE

WWW.CYKELGIGANTEN.SE

BURLÖV CENTER, KRONETORPSVÄGEN 2, ARLÖV
MÅN - FRE 10 - 20, LÖR 10 - 18, SÖN 10 - 18

JÄGERSRO, HANDELSGATAN 1, MALMÖ
MÅN - FRE 10 - 19, LÖR 10 - 17, SÖN 11 - 17

NOVA LUND, FÖRETAGSVÄGEN 36, LUND
MÅN - FRE 10 - 20, LÖR 10 - 18, SÖN 10 - 18

CENTER SYD, MARKNADSVÄGEN 7, LÖDDEKÖPINGE
MÅN - FRE 10 - 19, LÖR 10 - 17, SÖN 11 - 17

HÄRLÖV, JOCHUMS VÄG 3, KRISTIANSTAD
MÅN - FRE 10 - 19, LÖR 10 - 16, SÖN 12 - 16